Ազգ
Azg
armenian daily
15 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1994. ՇԱԲԱԹ # 198 (701)

Կաղանում զոհերը երեխա էին

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Կաղանի երկաթգծի կայարանում հողաստիճի փլուզման հետ կապված աշխատանքները դեռեւս չեն ավարտվել, «Փաստի» թղթակցին հայտնեցին արտակարգ իրավիճակների պետական վարչությունից: Ընթացքում պարզվել է, որ փլուզման զոհերը երեխա են, ոչ թե չորսը, ինչպես տեղեկացվել էր սկզբում: Նրանց դիակները հայտնաբերվել են բավականին ուշացումով՝ Սպիտակ փրկարար ջոկատի օգնությամբ: Տեղեկացվեց նաեւ, որ դեռեւս չի գործում երկաթգիծը, գնացքի երթը կվերականգնվի միայն փլուզման հետքերը վերացնելուց հետո:

Գազի ծավալները չեն ավելանում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մի քանի օր առաջ Հայաստան մտնող գազի ծավալների նվազումը դեռեւս չի վերացել: Այս մասին տեղեկացրել է ՀՀ կառավարության լրատվական ծառայությունը: Ներկայումս շարունակվում են այդ ուղղությամբ բանակցությունները Թուրքմենստանի իշխանությունների հետ:

ԱՆՇՈՒՐՋԱՐՔ

Հայաստանի գյուղատնտեսության նախարարը մեկնեց 60 մլն.-ի հետեւից

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր Հայաստանի գյուղատնտեսության նախարար Աշոտ Ոսկանյանը մեկնեց Վաշինգտոն, որտեղ եկող շաբաթ Համաշխարհային բանկի հետ համաձայնագիր կստորագրի Հայաստանին 60 մլն. դոլարի վարկի հատկացման մասին: Խոշոր վարկը հատկացվում է 40 տարով: 11-րդ տարվանից վճարվելու է 0,5-1 տոկոս: Ինչպես այսօր հայտնեց Հայաստանի վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, այդ վարկերի հաշվին հանրապետությունը կկարողանա վերականգնել ոռոգման ամբողջ ցանցի մոտ 70 տոկոսը: «Ներկայումս Հայաստանի 20 խոշոր ջրամբարներից 15-ը վթարային վիճակում են», ասաց վարչապետը: Հայաստանը մտադիր է վարկի 15 միլիոն դոլարն օգտագործել արդեն եկող տարի: Դա թույլ կտա նաեւ աշխատանքով ապահովել ավելի քան 2500 մարդու:

Ադրբեջանի հայ պատանդներին ազատելու փորձ

ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի Հելսինկյան քաղաքացիական համաժողովի ազգային կոմիտեի համակարգող Անահիտ Բայանդուրը եւ ԼՂՀ «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» կոմիտեի ղեկավար Կարեն Օհանջանյանն այսօր Բաքվի իշխանություններին կոչ արեցին հետեւել Լեռնային Ղարաբաղի ղեկավարության օրինակին եւ ազատ արձակել Ադրբեջանում որպես պատանդ պահվող 11 հայ կանանց ու երեխաներին:

Ինչպես հայտնեց Կարեն Օհանջանյանը, համաշխարհային հայաստանյան մեջ ընդգծվում է, ինչպես խաղաղ ժամանակաշրջանում, այնպես էլ պատերազմական գործողությունների ընթացքում կանանց եւ երեխաներին պատանդ վերցնելու անթույլատրելիությունը: Նա նշեց, որ ներկայումս Լեռնային Ղարաբաղում եւ Հայաստանում պատանդ երեխաներ ու կանայք չկան:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հացի գները կարձակվեն հաջորդ տարի

Վարչապետը խոստանում է համեմատաբար տանելի շեմը

ԳԱԳԻԿ ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ

«Հույս ունենք, որ մյուս տարի Հայաստանում կկատարվի կենտրոնականացված ակտիվ արմատական հեղաշրջում եւ տնտեսության համաձայն զարգացում», երեկ մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը: Նրա ասելով, այժմ հանրապետության բյուջեի դեֆիցիտը կազմում է 250 մլն. դոլար, բնեւ բուն բյուջեն 100 մլն. դոլար է, եւ հոկտեմբերին այն արդեն սպառվել է: Այդ իսկ պատճառով Մադրիդում վերջերս կայացած Համաշխարհային բանկի եւ Միջազգային արժույթային ֆոնդի հետ ունեցած հանդիպումների ժամանակ Հայաստանի վարչապետը խնդրել է ֆինանսական կայունության համար 1995 թ. տրամադրել 250 մլն. դոլար եւ նույնքան էլ ներդրումների համար: Ընդ որում, հակառակ Միջազգային արժույթային ֆոնդի պահանջներին, այն է, բաց թողնել հացի գները, վարչապետը նշեց, թե հացի գների ազատականացումը կկատարվի 1995 թ.-ին, երկու փուլով՝ հունվարի 1-ից ֆիքսված բարձրացում, իսկ հուլիսի 1-ից լրիվ ազատականացում:

Ինչ վերաբերում է ներդրումներին, ապա դրանք կկատարվեն ոռոգման ցանցում, ջրամբարներում, օդանավակայանի բեռնատերմինալների կառուցման, էներգետիկ ծրագրերի զարգացման ոլորտում: Վարչապետի ասելով, քննարկվել է նաեւ 3 խոշոր վարկերի ստացման հարցը: Առաջին ակտիվ գոտու վարկի շարունակությունը եւս 28 մլն. դոլար, երկրորդ ճանապարհների վերանորոգման վարկը, եւ երրորդ՝ պատերազմի ավարտից հետո Հայաստանի եւ Ղարաբաղի սահմանամերձ ավերված շրջանների վերականգնման հարցը: «Երբ մեծ պատերազմական գործողություններ չլինեն, Հայաստան կհոսեն հզոր ֆինանսական միջոցներ», ասաց Հրանտ Բագրատյանը: Ընդ որում, նրա ասելով, Հայաստանի վերցրած վարկերը ամենաերկարաժամկետն են եւ ցածր տոկոսներով:

Տես # էջ 2

ՂԱՐԱԲԱՂՅԱՆ ՀԱՐՑ

ԵԱՀԽ-ն շարունակում է պնդել իր առաջնությունը

Երեկ Ստեփանակերտում գտնվող ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի պատվիրակության փոխնախագահ Պեր Անդերսոնը հայտարարել է, թե ղարաբաղյան խնդրի քաղաքական լուծման համար անհրաժեշտ է խաղաղարար գործողություն ԵԱՀԽ հովանու ներքո: Սակայն թե ինչ է նշանակում դա գործնականում, մնում է անհայտ: Ինչպես տեղեկացանք ղարաբաղյան աղբյուրներից, ԵԱՀԽ պատվիրակությունը երեկ հանդիպում է ունեցել ԼՂՀ արտգործնախարար Արկադի Ղուկասյանի հետ, որի ընթացքում քննարկվել են շրջանում ստեղծված իրավիճակը, ռազմագերիների եւ պատանդների հետ կապված խնդիրները եւ այլն: Միաժամանակ խոսվել է նաեւ հակամարտության կարգավորմանն ուղղված հետագա քայլերի մասին, շեշտվել է Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ վստահության վերականգնմանը նպաստող քայլերի անհրաժեշտությունը:

Երեկ, օրվա երկրորդ կեսին, ԵԱՀԽ Մինսկի խմբի պատվիրակությունը վերադարձել է Երեւան: [illegible]

Երեւանում կսկսվի մարդասիրական նավթի բաշխումը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հավանաբար հաջորդ շաբաթվանից մայրաքաղաքում կսկսվի «Հումանիտար ծրագրով նախատեսված [illegible] ընկերության» բաշխումը: [illegible] տարում ընտրված ազգաբնակչության [illegible] նավթ [illegible] Ամերիկյան կողմը Երեւանի [illegible] գործկոմի հետ համաձայնեցված [illegible] հետո պատվիրել է կազմակերպել [illegible] ռոնների բաշխումը:

ՆԱՎԹԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

Ալիեւը փորձում է բացատրվել Ռուսաստանի հետ

Հոկտեմբերի 12-ին Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւի միջեւ տեղի ունեցած հեռախոսազրույցի ընթացքում Ալիեւը վերջինիս տեղեկացրել է, թե նավթային պայմանագրի ստորագրման չորս ամիսների ընթացքում Ռուսաստանը որեւէ կերպ չի առարկել դրա դեմ, ուստի Ռուսաստանի ԱԳՆ ներկա դիրքորոշումը տարակուսանք է հարուցում: Ըստ Ալիեւի, զարմանալի է հատկապես, որ Ռուսաստանի ԱԳՆ-ն այդ առթիվ դիմել է ՄԱԿ-ին եւ Ռուսաստանի կառավարությանը կոչ արել Ադրբեջանի դեմ պատժամիջոցներ կիրառել: Եւ քանի որ ՌԴ ԱԳՆ-ն այդ հարցով ոչ մի անգամ Ադրբեջանին չի դիմել, ապա Ալիեւն այն կարծիքին է, որ այդ ամենը հակասում է ռուս-ադրբեջանական բարեկամական հարաբերություններին:

Իր հերթին, Անդրեյ Կոզիրեւը խոստացել է մեկ անգամ եւս քննարկել նավթային պայմանագրի հարցը եւ մի քանի օր անց պատասխանել: Միաժամանակ, Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինն այդ առթիվ մեկ այլ հեռախոսազրույցի ընթացքում հայտարարել է, թե պայմանագրի հետ կապված որեւէ խնդիր չի տեսնում եւ մնում է միայն համաձայնեցնել բնապահպանության եւ ծննդաբերության հետ կապված խնդիրները: Ինչ վերաբերում է ռուսական «Լուկօյլ» ընկերությանը, ապա վերջինիս նախագահ Վահիտ Ալեկպերովը այն կարծիքին է հայտնել, թե Ռուսաստանի համար նավթային պայմանագրի իրականացմանը մասնակցելը խիստ անհրաժեշտ է:

ԵՐԵՎԱՆ

Ինչո՞ւ ինքնաթաղ եղավ «Եւրոպայի» տնօրենը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, հոկտեմբերի 11-ին, մոտ ժամը 14-ին, ներքին գործերի նախարարության կազմակերպված հանցագործությունների դեմ պայքարի գլխավոր վարչության հարկաբաժնի 7-րդ հարկում գտնվող զուգարանի պատուհանից դուրս է նետվել «Եւրոպա» ՍՊԸ տնօրեն Կարապետ Մակարյանը: Նման տարօրինակ հանգամանքներում կատարված ինքնասպանության փաստն ինքնին արտառոց է, ուստի առավել մանրամասն տեղեկություններ ստանալու նպատակով դիմեցինք ՆԳՆ նույն վարչության բաժնի պետ Հայկազ Հակոբյանին: Ըստ նրա, տեղի է ունեցել հետեւյալը:

Ինչպես հայտնի է՝ այս տարի լրացավ հայ առաջին տպագրականի «Ազգարարի» 200-ամյակը: Եւ ա-«Ազգարարի» 200-ամյակը: Եւ այս հնդկահայ անվանի գործիչ, Հնդկաստանում Հայաստանի պատվավոր հյուպատոս Հովսեփ Մեքենյանը, որը Երեւանում հիմնել է «Յանս Ինթերնեյշնլ» կազմակերպությունը (ՍՊԸ), առաջել էր այդ տարեթվին խաչքար պատվիրել եւ Հայաստանի մշակույթի մի շարք գործիչների հետ ուղեւորվել Հնդկաստան, որտեղ ծնունդ էր առել առաջին հայ պարբերականը: Ընդ որում, պրն. Մեքենյանն այդ նպատակով բանկից որպես վարկ մեծ գումար էր վերցրել: Գաղափարն իրականացնելու համար «Յանս Ինթերնեյշնլ» դիմել էր «Եւրոպա» ընկերությանը, որը եւ հանձն էր առել կազմակերպել թռիչքը: Վերջինիս տնօրեն Կարապետ Մակարյանն այդ նպատակով մեկնել էր Սանկտ Պետերբուրգ, որտեղից վարձակալել ԻԼ-86 ինքնաթիռ: Եւ քանի որ ինքնաթիռում բազմաթիվ ազատ տեղեր էին մնում, կազմակերպիչները որոշել են, որ ուղեւորությանը կարող են մասնակցել նաեւ առանձին քաղաքացիներ՝ անշուշտ, սեփական միջոցների հաշվին: Այդ նպատակով մոտ 150 քաղաքացիներից հավաքվել էր մոտ 53 հազար դոլար, որն էլ վերցրել էր պրն. Մակարյանը եւ մեկնել Սանկտ Պետերբուրգ: Ընդ որում, կնքված պայմանագրի համաձայն, թռիչքը պետք է տեղի ունենար մարտի 3-ին,

Տես # էջ 4

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արիստիդեն այսօր կվերադառնա Հաիթի

ՊՈՐՏ Օ ՊՐԵՆՍ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Երկար սպասումից հետո հաիթցիները վաղը կդիմավորեն իրենց ընտրյալ նախագահին, որը 1991 թ. սեպտեմբերի զինվորական հեղաշրջումից հետո վտարվել էր երկրից: Զինվորական խունտայի պետը՝ գեներալ Սեդրասն արդեն ապաստան է գտել Պանամայում, եւ Արիստիդեի կողմնակիցներն այսօր մաքրում են փողոցները եւ պատրաստվում ժողովրդական ցույցերով դիմավորել նրան: Հաիթիում ամերիկյան զորքերի հրամանատարը հայտարարեց, թե նախագահի վերադարձի համար անվտանգությունն ապահովված է:

Ալժիրում ոչնչացվեց 53 ահաբեկիչ

ԱԼԺԻՐ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ալժիրի անվտանգության ուժերը երկրում կատարված մի շարք պայթեցումներից հետո յուրօրինակ «սանրեցին» որոշ շրջաններ: Գործողության ընթացքում նրանք ոչնչացրին իսլամական 12 զոհերի: Պաշտոնական տվյալների համաձայն, միայն հոկտեմբերի սկզբից անվտանգության ուժերը ոչնչացրել են 53 ահաբեկիչների:

ԱՇԽԱՐՀ

Օլսթերում բողոքականները դադարեցրին բռնությունները

ԼՈՆԴՈՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր տեղական ժամանակով կեսգիշերից հետո ուժի մեջ մտավ բռնությունները դադարեցնելու Օլսթերի հիմնական բողոքական ռազմականացված կազմավորումների ղեկավարության որոշումը: Դա տեղի ունեցավ այն բանից վեց շաբաթ անց, երբ զինված պայքարի դադարեցման մասին հայտարարեց կաթոլիկների իռլանդական հանրապետական բանակը, որը ձգտում էր սեփականությամբ բրիտանական զորքերին դուրս բերել Օլսթերից եւ այն միացնել Իռլանդիայի Հանրապետությանը: Հյուսիսային Իռլանդիայում ստեղծվել է [illegible] նոր իրավիճակ, երբ երկու զինված հակամարտ կողմերը կարող են եւ բողոքական զոհերի: Հայտարարել են ընդհանուր հրադադար: Եթե դա շարունակվի, ապա կբացվի Օլսթերում ավելի քան 3000 զոհերի հանգեցրած 25-ամյա արյունալի հակամարտության [illegible] կարգավորման հնարավորություն:

Իրանը կապ չունի Արգենտինայում տեղի ունեցած պայթյունների հետ

ԹԵՀՐԱՆ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անցած շաբաթ ամերիկյան մի պատասխանատու պաշտոնյա հաստատել էր, որ Արգենտինայի խորհրդարանի միության շենքում տեղի ունեցած պայթյունին Իրանի մասնակցությունն ապացուցող ոչ մի փաստաթուղթ գոյություն չունի: Միեւնույն Արեւելքի հարցերով ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի տեղակալը հոկտեմբերի 11-ին ամերիկյան Սենատի արտաքին կապերի հանձնաժողովի նիստում նշել է, որ իրա կատարված հետազոտությունները չեն ապացուցում Իրանի անմեղությունը Արգենտինայում, Պանամայում եւ Անգլիայում կատարված պայթյուններին:

Նախկինում ԱՄՆ-ի կառավարությունը եւ իսրայելյան վարչակարգը օգտվեցին այդ պայթյուններից, եւ քաղաքական աղմուկ չարաշահեցին, նպատակ հետապնդելով վարկաբեկել Իրանին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՔԱՂԽՈՐՀՈՒՐԴ

Դարձյալ ձմռան շեմին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Երևանի քաղխորհրդի «Զենթ» ծրագրի հաշվարկներով նախատեսված թաղամասերը ջեռուցելու համար անհրաժեշտ է 40 հազար տ մազութ, որը հնարավորություն կտա ջեռուցելու Նորքի զանգվածները, Ավան Առինջ թաղամասը, Էրեբունու, Շենգավիթի շրջանները և Դավթաշենի բնակելի թաղամասերը: Նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքը ամեն չորեքշաբթի քննարկվում է քաղխորհրդում: Շտաբի փոխկոորդինատոր Ռոբերտ Նազարյանը վստահեցրեց, որ աշխատանքները հիմնականում ընթանում են գրաֆիկին համապատասխան: Նորքի թիվ 1 կաթսայատանը, որը սպասարկում է 13 ԿՁԴ-ների, աշխատանքները կավարտեն նոյեմբերի 25-ին: Արդեն իսկ պահեստավորվել է 800 տ մազութ, կաթսայատունն ապահովված է անկախ գազասնուցումով և գազի առկայության դեպքում Նորքի թիվ 1, 2, 3, 4 զանգվածները կջեռուցվեն գազով: Մազութի անբավարարության դեպքում այդ նպատակին կծառայեցվի պահեստավորված գազը: «Վստահ կարող եմ ասել, որ նշված զանգվածները ձմռանը ջեռուցում կստանան», ասաց պրն. Նազարյանը: Նորքի թիվ 2 ջերմային կայանից օգտվում են 18 ԿՁԴ-ներ: Նրանցից 9 անկախ սնուցում է ստացել նախորդ տարի, իսկ 9-ում աշխատանքները ընթացքի մեջ են և կավարտվեն նոյեմբերի 1-ին: Նախատեսված 6 հազար տ մազութի փոխարեն ներկայումս այստեղ պահեստավորվել է 3500 տ: Մինչև օրս մայրաքաղաքում պահեստավորվել է 5 հազար տ մազութ: Մինչև դեկտեմբերի 1-ը նախատեսվում է պահեստավորել 29 հազար տ, իսկ մնացածը՝ ձմռան ընթացքում, երբ կազատվեն որոշ պահեստարաններ: Վիճակն անմխիթար է Ավան թաղամասի թիվ 1 ջերմակայանում, որի 3 կաթսայատները չեն աշխատում: Վերանորոգման աշխատանքներն այստեղ կատարում է «Հայէներգոռաղ» միավորումը: Արդեն փոխվել է մեկ կաթսայատուն, որը սպասարկում է 15 ԿՁԴ-ների: Այն կսկսի աշխատել դեկտեմբերի 1-ից: Երկրորդ կաթսայատան տեղադրումից հետո ջեռուցում կստանան հաջորդ երեքը:

Դավթաշենի թաղամասի 81 ԿՁԴ-ներից անկախ էլեկտրասնուցում ունեն 9-ը, իսկ մնացածներում աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Այդ թաղամասում ջեռուցում կստանան Ա1, Ա2, Ա3, Բ2, Բ4 թաղամասերը և Արարատյան զանգվածը: Էրեբունու և Շենգավիթի շրջաններում ջեռուցում կտրվի ՋԷԿ-ից գոլորշու միջոցով: Այս ձևով գործի կդրվեն 35 ԿՁԴ-ներ: Էրեբունու 5 ԿՁԴ-ներում աշխատանքներն ավարտվել են, իսկ Շենգավիթում ավարտված է 50 տոկոսը: Արաբկիրի շրջանի 36 բնակելի շենքերը ջեռուցվելու են Կանազի գործարանի կաթսայատնից, անկախ գազասնուցման աշխատանքներն այստեղ կավարտվեն նոյեմբերի 1-ին: Նշված թաղամասերում ձմռան ընթացքում հնարավոր է ջեռուցում չստանան միայն այն շենքերը, որոնք քաղգործկոմի հաշվեկշռում չեն գտնվում և ֆինանսական աջակցություն չեն ցուցաբերում նախապատրաստական աշխատանքների ընթացքում:

Հացի գները կարձակվեն հաջորդ տարի

Սկիզբը էջ 1

Վարկեր ստանալու ուղղությամբ բանակցություններ են տարվել նաև ԱՄՆ-ի, Իռլանդիայի և Ֆրանսիայի կառավարությունների հետ: «Այժմ մենք փորձում ենք, որպեսզի այդ երկարաժամկետ վարկերը ձևակերպվեն որպես ներդրումներ», ասաց նա: Նրա ասելով, թեև Հայաստանը դեռ չի կարող համեմատվել Ռուսաստանի հետ, բայց կարող է մրցակցել Ուկրաինայի, Բելառուսի և Ղազախստանի հետ: Մասնավորապես նա նշեց, թե այս ձմեռ վիճակն ավելի լավ կլինի, քան նախորդին: Կջեռուցվեն Երևանի 36 տոկոսը, Վանաձորի 70 տոկոսը, հանրապետության 30 այլ քաղաքներ ու բնակավայրեր: Անդրադառնալով ռուսական ռուբլու վերջին անկմանը, վարչապետը հայտարարեց, թե այն խիստ ազդեց Հայաստանի այն ձեռնարկությունների վրա, որոնք հաշվեհամարներում ունեին ռուսական ռուբլով գումարներ: «Այդ երևույթը կունենա բարդ ազդանշանային հետևանք Հայաստանի տնտեսության համար», ասաց նա և հավաստիացրեց, թե կառավարությունը համապատասխան միջոցներ է ձեռնարկում:

«Այսօր Էրեբունի հիվանդանոցում բացվող պլաստիկ վիրաբուժության կենտրոնը մեր հանրապետության առաջին և միակ բաժանմունքն է», այսպես սկսեց իր ողջույնի խոսքը հիվանդանոցի վարիչ-տնօրեն, դոկտոր Հարություն Քուշկյանը, դիմելով բացման հանդիսությանը ներկա 300-ից ավելի հյուրերին և պաշտոնատար անձանց: Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միության հովանավորությամբ բացված կենտրոնի հիմքը դրվեց դեռևս 1991 թվականին, երբ նոր երկրաշարժից հետո, երբ պլաստիկ վիրաբուժության կարիքը խիստ զգացվեց:

«Հայաստանը թերևս ծանր տնտեսական վիճակում գտնվող այն երկրներից միակն է, որ իրականացնում է նման գեղեցիկ ծրագրեր», ասաց նա: Բարեգործականի հյուրերին ողջունեցին նաև Երևանի քաղաքապետ Վահագն Խաչատրյանը և ՀԲԸՄ-ի բժշկական ծրագրերի պատասխանատու Րաֆֆի Հովհաննիսյանը, որոնք շնորհակալություն հայտնեցին ձեռնարկի բոլոր հեղինակներին և հատկապես

ԲԺՇԿՈՒԹՅՈՒՆ

Պլաստիկ վիրաբուժության կենտրոնը բացվեց

Յելի համալսարան գործուղվեց հայ բժիշկների առաջին խումբը, որից հետո Միխայելյանի հիվանդանոցում բացվեց 2 մլն. դոլարի արժողությամբ բժշկական սարքավորումներով հագեցած բաժանմունքը, որտեղ 1993 թ.-ից բժշկական քննության ենթարկվեցին 1000-ից ավելի հիվանդներ, 450-ը տարան տարբեր տեսակի վիրահատություններ:

Այնուհետև բաժանմունքը նրա ղեկավար դոկտոր Գագիկ Ստամբոլցյանի գլխավորությամբ տեղափոխվեց Էրեբունի հիվանդանոց:

Այժմ, հիվանդանոցի երկու հարկերում տեղավորված տարբեր նշանակության հիվանդասենյակներում, վիրահատարաններում ու ֆիզիկական լաբորատորիաներում միանգամից կբուժվեն 30 հիվանդ: Հիվանդների ընդունումը կսկսվի հաջորդ երկուշաբթի օրվանից: Հիվանդանոցում բուժօգնություն կստանան այրվածքներ, ի ծնե արատներ և ուռուցքներ ունեցող քաղաքացիներ:

Հիվանդանոցի վարիչ-տնօրենի ասելով, բացված բաժինը նախ և առաջ կծառայի ազատամարտիկներին և աղետի գոտու տուժածներին: Քանի որ, ինչպես նշեց առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանը, կենտրոնի ստեղծման գաղափարը ծնվեց դեռևս 1988-ին, ահա-

ՀԲԸՄ-ի նախագահ Լուիզ Սիմոն Մանուկյանին, որի անխոնջ ջանքերի շնորհիվ կենտրոնի բացումը դարձավ իրականություն: Հիվանդանոցի տնօրեն Հարություն Քուշկյանը հայտնեց, թե 8 տարի առաջ ստեղծված հիվանդանոցում դեռևս շինարարական աշխատանքներ են կատարվում, որոնք մոտակա 2-3 տարիների ընթացքում ծրագրվում է ավարտել:

«ՀԲԸՄ-ն կշարունակի իր տնտեսական ծրագրերը», ասաց ՀԲԸՄ-ի Ֆրանսիայի շրջանակի պատասխանատու Լևոն Քերպիչյանը: Շատ գոհ ենք, որ բժշկական անձնակազմն ու շինարարները կարողացան երկու տարվա ընթացքում նման կենտրոն նախապատրաստել: «Երբ համեմատելու լինենք արևմտյան նման հիվանդանոցների հետ, ապա այս կենտրոնը ոչնչով չի զիջում, նկատի ունեմ թե տեխնիկական կահավորումը, թե բժիշկների պատրաստվածությունը», շարունակեց պրն. Քերպիչյանը:

Հյուրերը շրջեցին ու ծանոթացան կենտրոնի բուժսարահներին, բուժտեխնիկային ու հիվանդների համար նախապատրաստված պայմաններին, լսեցին բժիշկների ու բուժքույրերի բացատրությունները և լավ տպավորություններով հրաժեշտ տվեցին:

Ա. Հ.

ԵՐԵՎԱՆ

Հայկազունները շատ են, նրանց մասին խոսակցությունները քիչ

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Երևանի ճարտարապետների տանը հոկտեմբերի 13-ին տեղի ունեցավ «Հայկազունների» ազգային միության ղեկավարների առաջին հանդիպումը լրագրողների հետ: Միության ատենապետ Լևոն Մխիթարյանը այդ հանդիպումը որակեց նախաձեռնական, չնայած 6 տարվա գործունեությանը: Դժգոհությունը առաջին հերթին ՀՀ կառավարությունից էր, որն [illegible] հայ մարմնակրթական միության հովանավորությունը: «Մենք ձգտում ենք հասնել դրան», ավելացրեց նա: Ատենապետը ծանոթացրեց «Հայկազունք» միության կառուցվածքին (մասնաճյուղեր ունի 25 երկրներում), վարչական կառուցվածքին, ուղեգրած գաղափարախոսությանն ու դավանանքին: Միությունը գործում է «Աստված և հայրենիք» կարգախոսով: Պրն. Մխիթարյանը հայտնեց, որ այս տարի Հրազդանի կիրճում ստեղծել են նոր Բերդ ուսումնամարզական կենտրոնը, որտեղ ամռանը կազմակերպել են 2000 երեխաների բանակումը: Բանակումին մասնակցել են նաև Ֆրանսիայի հայ արիներ սկաուտական միության անդամները, որոնք ֆինանսական մեծ աջակցություն են ցուցաբերել բանակումի կազմակերպմանը: Միությունը 90 թ. հրատարակել է «Հայկազունք» թերթը, սակայն նրա հրատարակումը դադարեցվել է Մեհրաբյանի խմբերով. «Ակադեմիայի տպարանում գտնվող իրենց 1 տ 600 կգ թուղթը յուրացրել է ՄԴՀ կուսակցության պատասխանատու Եղիա Նաջարյանը»: Այնուամենայնիվ, միությունը այն փոխարինել է ռադիոժամով, որն ամիսը մեկ անգամ եթեր է հեռարձակվում «Հայկազունք» անունով:

Ավանդատուները սպառնում են հրդեհել Չախոյանի տունը

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հոկտեմբերի 13-ին Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապերի ընկերության շենքի մոտ դարձյալ խմբվել էին JMZ-ի ավանդատուները: Նրանք այստեղ էին հավաքվել հանդիպելու բաժնետիրական ընկերության ղեկավարների հետ: Սակայն հանդիպումը «չէր կայացել», և հուսախաբ եղած ավանդատուները վրդովված պատմում էին, որ դարձյալ հայտնվել է Գարեգին Չախոյանը, որը որևէ գործնական քայլի փոխարեն առաջարկել է ավանդատուների ներկայացուցիչներից ստեղծել ևս մեկ կոմիտե, որի հետ իրենք կարող են համագործակցել: Համբերությունը կորցրած ավանդատուները սպառնում էին վաղը հրդեհել Չախոյանի տունը:

ԱՆՇՈՒԻԳԱՐԸ

Հրանտ Բագրատյանը UNISTE-ի գործադիր վարչության անդամ

Հոկտեմբերի 17-21-ը ԱՄՆ-ի Օհայո նահանգի Կոլումբիա քաղաքում կանցկացվի UNCTAD-ի Առևտրի արդյունավետության միջազգային գիտաժողով, որի աշխատանքներին կմասնակցի նաև Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունը վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի գլխավորությամբ, որն արդեն այսօր կմեկնի ԱՄՆ: Վերջին երկու տարիների ընթացքում այդ կազմակերպության ուժերով պատրաստվել է «Առևտրի արդյունավետության ուղեցույցներ և հանձնարարականներ» փաստաթուղթը, որը ներառում է առևտրի արդյունավետության վեց հիմնական բնագավառներ. մաքսատուներ, առևտրական գործարար լրատվություն, բանկային գործ և ապահովագրություններ, հեռուստակապի միջոցներ, տրանսպորտ, գործարար հմտություններ բաժինները: Գիտաժողովի ավագ պաշտոնյաների 6 բաժինների նիստերը թույլ կտան ներկայացնել Աշխատանքային բաժնի կողմից իմնունությունը հաստատված և ներկայացուցիչների ուշադրությանը առաջարկված մեկնաբանությունները: Ի դեպ, գիտաժողովի անցկացմանը նվիրված տեղեկագրից տեղեկանում ենք նաև, թե ՄԱԿ-ի UNISTE-ի գործադիր քարտուղարությունը հիմնադրել է գիտաժողովի խորհրդակցական մի վարչություն, «կազմված միջազգային առևտրի նկատմամբ հետաքրքրություն ցուցաբերած և իրենց նորություններով ու կարողություններով միջազգային ճանաչման արժանացած մարդկանցից»: Այդ անհատներն իրենց հնարավորությունների սահմաններում առաջադրելով նոր հարցեր՝ կօգնեն և կհարստացնեն գիտաժողովի նախարարական հանդիպումների բաժնին ներկայացված թեմաների ցանկը: Վարչության անդամ է ընտրվել նաև ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը, միակ ներկայացուցիչը ԱՊՀ հանրապետություններից: Նշենք, որ վարչության անդամներ են դարձել աշխարհի տարբեր երկրների ու միջազգային հեղինակավոր կազմակերպությունների ղեկավարներ:

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Երկխոսությունը շարունակվում է

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Հոկտեմբերի 22-29 Համաշխարհային համագործակցության հիմնադրամը («Գլոբալ Քոմյունիթի») կազմակերպել է Հայաստանի, Ադրբեջանի և ԼՂ հասարակական գործիչների հանդիպումը: Այն հանդիսանում է շարունակությունը ղարաբաղյան հակամարտության հարցով երկխոսության, որը կայացել էր մեկ տարի առաջ Կալիֆորնիայի Սան Ֆրանցիսկո քաղաքում: Հերթական խաղաղարար նախաձեռնությունը հնարավոր դարձավ շնորհիվ հակամարտության և բանակցությունների հարցերով Ստենֆորդի կենտրոնի, ԱՄՆ Քարթերյան կենտրոնի և այլ միջազգային կազմակերպությունների ֆինանսավորման: «Հելսինկյան նախաձեռնություն-92» ԼՂ կոմիտեի համակարգող Կարեն Օհանջանյանի խոսքերով, Համաշխարհային համագործակցության հիմնադրամը բոլոր կողմերի ուղիղ երկխոսության միջոցով ձգտում է գտնել հակամարտության կարգավորման ուղիներ, ինչպես նաև տարածել խնդիրների լուծման ոչ ուժային սկզբունքը: «Հատկանշական է, որ ամերիկյան երկխոսությանը նախորդեց Ստեփանակերտում հոկտեմբերի սկզբներին տեղի ունեցած Հայաստանի, Ադրբեջանի և ԼՂ ներկայացուցիչների հանդիպումը, ինչը իրադարձություն դարձավ շրջանի քաղաքական կյանքում»:

Սերտիֆիկատ կստանան բոլոր քաղաքացիները

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԷԿՈՆ-ՓԱՍՏ: Սեփականաշնորհման սերտիֆիկատ կստանան հանրապետության բոլոր այն քաղաքացիները, որոնք կունենան համապատասխան գրանցում: Այս մասին «Փաստ» թղթակցին տեղեկացրեց ՀՀ կառավարության մամուլի ծառայության պետ Վ. Սանոյանը: Տեղեկատվության համաձայն, առայժմ ոչ մի որոշում կառավարությունը չի ընդունել քաղաքացիների որևէ շերտի սերտիֆիկատներից զրկելու մասին, չնայած այդ մասին եղել են առանձին հայտարարություններ:

■ *Մայրաքաղաքում հարյուրից ավելի կիսակառույց շենքեր կան:* 90 թ-ից հետո Երևանում նոր շենք չի կառուցվել, մայրաքաղաքում կա հարյուր կիսակառույց շենք: «Ֆինանսավորում ունենալու դեպքում կվերականգնենք այդ շենքերի շինարարությունը», հայտնեց քաղխորհրդի շինվարչության պետ Ռոբերտ Նազարյանը: Դրանցից շատերը ավարտական աշխատանքի փուլում են, իսկ երեք շենք դեռ են ավարտին, կատարված 412 մլն. դրամի շինմոնտաժային աշխատանքի դիմաց շինարարներին պարտք են մնացել 302 մլն. դրամ, սակայն չեն ստացել նույնիսկ ամսական աշխատավարձը: Այնուամենայնիվ վարչությունն արդեն մեկ ամիս է Օրմնանկարի բարձունքում սկսել է «Ռոսիա» բանվարանի կառուցումը, որի առաջին փուլը կավարտվի առաջիկա 10-ին: Երևանի 80-ամյակի առթիվ կառուցվող այդ խոշոր համալիրի հեղինակները ճարտարապետներ Սարգիս Քաղաքյանն ու Արթուր Մարգարյանն են: ՓԱՍՏ

Կեղծ հավաքագրողները մերկացվեցին

ՄԱՐՏՈՒՆԻ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Այն պահին, երբ մի քանի հոգուց բաղկացած ահաբեկչական խումբը շրջանի հեռավոր արոտավայրերից մեկում իր գործն ավարտած համարելով պատրաստվում էր ակտիվորեն գործի անցնել համեմատաբար փոքր ու հեռավոր մյուս բնակավայրերում, նրա ճանապարհը փակեցին Սևանի շրջանի Վարդենիսի կայազորի զինվորական ոստիկանության աշխատակիցները: Ահաբեկիչները բնակիչներին ներկայանալով որպես զինվորական ոստիկանության ջոկատի անդամներ, «զորահավաք» էին կատարում՝ խուճապ ու ահ տարածելով շրջապատում: Դիմելով զենքի ու սպառնալիքի օգնությանը, նրանք արդեն հասցրել էին «ծառայությունից խուսափելու դիմաց» առանձին մարդկանցից շահավետ խոստումներ կորզել, իսկ որոշ անհնազանդների, այդ թվում երկու տարեց մարդկանց, ցույց տալ իրենց «ուժը»: Մարտունիում «Փաստ» սեփական թղթակցի հաղորդման համաձայն, այստեղ կան տուժածներ: Գործի առթիվ կատարվում է հետաքննություն:

Դժբախտ պատահար Երասխում

ԱՐԱՐԱՏ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Երեկ Երասխավանի սահմանամերձ ուղեկալում մի զինվոր է զոհվել: Տեղի ղեկավարությունը «Փաստ» թղթակցին հայտնեց, որ դժբախտ պատահարը որևէ կապ չունի ադրբեջանցիների սադրանքների հետ, այլ անփութության հետևանք է: Միևնույն ժամանակ հարկ է նշել, որ սա, ցավոք, միակ դեպքը չէ, երբ զինծառայող է զոհվում ոչ մարտական դիրքերում:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 561841
Էջը ձևավորեց ՊԵՏԻԿ ՊԱՊԱՅԵԱՆ
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորում «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

ՍԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Վրաստան. Քաղաքական հավասարակշռություն

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Վրաստանի քաղաքական ասպարեզում հայտնվել է հերթական քաղաքական կուսակցությունը՝ Ազգային ազատագրական ճակատը: Այդ կուսակցության նախագահ է ընտրվել հանրապետության պաշտպանության նախկին նախարար, Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Թենգիզ Կիտովանին, նախկին վարչապետ Թենգիզ Սիգուայի հետ համատեղ: Նոր կուսակցության ղեկավար մարմնի մեջ են մտել նաև քաղաքական այնպիսի հայտնի գործիչներ, ինչպիսիք են Աբխազիայի ազատագրման միության նախագահ Բորիս Կակուբավան, Վրաստանի խորհրդարանի պատգամավոր Նադարեիշվիլին: Այդ կազմակերպությունը վրացի գաղթականների Աբխազիա վերադառնալու միակ հնարավորությունը համարում է ռազմական գործողությունները: Սակայն այդ նոր կազմակերպությունը որոշակի քաղաքական հայտ է արել իրադարձությունների պայմաններում: Վրաստանի ընդդիմությունը նոր վերելք է ապրում:

Նշված անունները վկայում են, որ հիմնականում Վրաստանի նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի և «Կլոր սեղան» կուսակցության կողմնակիցներից կազմված ընդդիմության ճամբարը համալրվում է: Ընդդիմության գործունեության զգալի աշխուժացումը բացատրվում է նախևառաջ պետության ղեկավար Էդուարդ Շևարդնաձեին պաշտոնանկ անելու բոլոր ընդդիմադիր ուժերի ձգտմամբ: Մինչդեռ պետության ղեկավարը ջանում է «կարգուկանոն հաստատել» նախևառաջ իր ուժային կառույցներում: Այսպես, հանրապետության պաշտպանության նախարարությունում տեղի են ունեցել որոշակի կառուցվածքային փոփոխություններ: Վրաստանի ազգային գվարդիան, որը մինչև վերջերս ինքնավար կարգավիճակում էր, այսուհետև կհամարվի կառուցվածքային միավոր երկրի ռազմական գերատեսչության կազմում:

Պաշտպանության նախարար Վարդիկո Նադիբաիձեի կարծիքով, որն անցյալ օր հանդիպում ունեցավ ազգային գվարդիայի սպաների և անձնակազմի հետ, «նույն դերի կատարման ներքո զինված ուժերի միաձուլումը երկրում ուժեղ, կազմակերպված բանակի ստեղծման գրավականն է»: Նա նշեց նաև, որ պաշտպանության նախարարության համակարգում տեղի ունեցած փոփոխությունները թույլ կտան ապագայում խուսափել անցանկալի այն հետևանքներից, որոնք ռազմական գործողությունների ընթացքում պայմանավորված են ապակենտրոնացված գործողություններով:

Ջաբա Իոսելիանին, որը նախկինում գլխավորում էր ազգային գվարդիան, նշանակվել է Վրաստանի պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ: Այդ համակարգից, ըստ երևույթին, դուրս կմնա «Մխեդրիոնի» զինված կորպուսը Ջաբա Իոսելիանիի գլխավորությամբ:

Կառուցվածքային փոփոխությունները ղեկավարում են ընդդիմության բազմաթիվ ներկայացուցիչների շահերին: Էդուարդ Շևարդնաձեն, սակայն, ուզում է դա անել, հիմնականում օգտագործելով իր կողմնակիցներին: Այս հանգամանքն այնքան էլ դուր չի գալիս ընդդիմությանը: Ինչպես հաղորդեց «Ազատություն» ռադիոկայանը, ուժային կառույցներում կարևոր պաշտոնների համար պայքարը դաժան կլինի: Չէ՞ որ նորաստեղծ Ազգային ազատագրական ճակատ կուսակցության ղեկավար Թենգիզ Կիտովանին ժամանակին ղեկավարել է երկրի պաշտպանության նախարարությունը: Ըստ երևույթին նա բազմաթիվ կողմնակիցներ ունի ներկայիս բանակի շարքերում: Այս հանգամանքը շատ մեծ նշանակություն ունի հենց այժմ, երբ վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում իրադարձությունները զարգանում են հաճախ անկանխատեսելի կերպով: Աբխազական կողմը, փորձելով ավելի վաղ ընդունված որոշման կատարումը, ուզում է իր տարածքում լիովին ազատվել վրացական զորախմբի ներկայությունից: Իսկ Վրաստանի համար դա նշանակում է Աբխազիայի նկատմամբ վերահսկողության կորուստ: Հենց այս հանգամանքով կարելի է բացատրել այն փաստը, որ Վրաստանի խորհրդարանը ռուսական խաղաղարար ուժերին է պատասխանատու համարում վրաց-աբխազական հակամարտության շրջանում լարվածության հետագա աճի համար: Խորհրդարանը նաև պահանջում է անհապաղ միջոցներ ձեռնարկել շրջանում կարգ ու կանոնը պահպանելու և խաղաղ բնակչության դեմ աբխազների անօրինական գործողությունները կասեցնելու համար: Այդ հայտարարության տեքստն ուղարկվել է Սոչի, որտեղ անցկացվում է վրաց-աբխազական հակամարտության քաղաքական կարգավորման բանակցությունների հերթական փուլը, ինչպես նաև Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին և Վրաստանում Ռուսաստանի դեսպան Վլադիմիր Զենկովին:

Մինչդեռ Կոդորի կիրճում իրավիճակը վատթարանում է: Հենց այս հանգամանքի վրա են հույսերը թևեռում հիմա ոչ միայն արմատական ընդդիմության, այլև անցյալի «դյուրահաղորդ» կառուցողական ընդդիմության ղեկավարները:

Վրաստանի միացյալ հանրապետական կուսակցության ղեկավար Պաատաշվիլին ընթերցեց իր կուսակցության դիմումը, որով պահանջվում է «դադարեցնել հակամարտության գոտուց հակամարտ կողմերի ուժերի դուրսբերմանը վերաբերող ապրիլի 4-ի և մայիսի 14-ի համաձայնագրերի գործողությունը, քանի որ դրանք սպառնալիք են ներկայացնում Ռուսաստանի համար»: Կոդորի կիրճում իրավիճակը սրվում է նաև մի շարք այլ հանգամանքների պատճառով: Այսպես, աբխազական կողմը պնդում է, թե պատրաստ է Աբխազիայի սահմանադրության նախագիծ, որտեղ այդ ինքնավար հանրապետությունը հռչակվում է ինքնիշխան պետություն, որը հարևանների, այդ թվում Վրաստանի հետ հարաբերությունները կառուցում է միջազգային հիմքերի վրա:

Տեղեկություններ կան նաև Վրաստանի ապագա կառուցվածքի մասին: «Ազատություն» ռադիոկայանի համաձայն, Վրաստանի ներկայիս տարածքը բաժանվելու է 11 կանտոնների: Հայտնի են նաև դրանց անվանումները, որոնց մեջ ոչ մի խոսք չկա Ջավախքի մասին: Սա շատ տագնապալի երևույթ է:

Ի՞նչ կընտրի Վրաստանի ղեկավարությունը, այդ նախագի՞ծը, թե մյուսը, որով նախատեսվում է երկիրը դարձնել դաշնություն, որտեղ բոլոր նախկին վարչական միավորները՝ Աբխազիան, Աջարիան, Հարավային Օսիան կունենան ավելի մեծ ինքնավարություն:

Այսպես թե այնպես, «երկու Թենգիզների»՝ Կիտովանիի և Սիգուայի գլխավորությամբ նոր կուսակցության ստեղծման նպատակն է նախևառաջ ամբողջ հասարակության ուշադրությունը բևեռել Աբխազիայի խնդրի վրա: Ընդդիմադիր մամուլը խոստովանում է Վրաստանի ղեկավարի ռուսաստանամետ դիրքորոշումը: Ահա թե ինչու կարևոր է ոչ միայն ուժեղացնել ընդդիմության ձայնը Իրակլի Ծերեթելու գլխավորությամբ (Վրաստանի ազգային անկախության կուսակցության նախագահ), այլև ստեղծել Վրաստանի տարածքային ամբողջականության օգտին հանդես եկող նորանոր կուսակցություններ:

ՌՈԶԱ ԳԱՐԻԲՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

ԱԱՆ քննչական մեկուսարանից փախածներից մեկը հայտնվում է

ԲԱՔՈՒ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատի մամուլի կենտրոնը տարածել է ԱԺՃ-ի փոխնախագահ Արիֆ Փաշաևի հայտարարությունը: Արիֆ Փաշաևը Լաչինի և Շուշիի հանձնման գործով մնացյալ մեղադրյալների հետ սեպտեմբերի 21-ին փախել էր Ազգային անվտանգության նախարարության քննչական մեկուսարանից: Հայտարարության մեջ ասվում է, որ սեպտեմբերի 21-ին մեղադրյալներին տարել են մեկուսարանից ու «ենթադրվում էր, որ տանեն որոշակի ուղղությամբ և փախուստի փորձի դեպքում ոչնչացնելու նպատակ ունեին հատուկ խմբի կողմից: Այդ նպատակի համար ընտրվել էր ԱԱՆ-ի մեկուսարանի նախկին պետ Ֆ. Միրզաևը, որի դեմ քրեական գործ էր հարուցվել սեփական փոքր ձեռնարկության գործունեության պատճառով: Դա էլ պատճառ հանդիսացավ Միրզաևին փախուստի մեջ օգտագործելու համար: Սակայն վերջին պահին Միրզաևը չկարողացավ իր խղճին դեմ գնալ, փոխեց իր մտադրությունը և մեզ տարավ ապահով ուղղությամբ»: Հայտարարության մեջ բերված են մի շարք պահանջներ, որոնց իրականացման դեպքում Փաշաևը պատրաստ է նորից վերադառնալ մեկուսարան: Այդ պահանջների թվում են սեփական անվտանգության ապահովումը, խափանման միջոցառումների փոփոխումը և բաց դատավարության իրականացումը հեռուստատեսությամբ ուղիղ եթերով:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Մաքսավորներ

ԲԻՇՔԵԿ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ղրղզստանի, Ուզբեկստանի և Ղազախստանի մաքսային ծառայությունները նպատակադրվել են ստեղծել միասնական մաքսային միություն: Մաքսային ծառայությունների ղեկավարները Բիշքեկում ծանոթանում են եղել միասնական գործունեության մեխանիզմների և կառույցների մշակմանը:

«Շերեմետևո-2»

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Մոսկվայի «Շերեմետևո-2» միջազգային օդանավակայանում հրդեհ է բռնկվել: Օդանավակայանը փակվել է, բոլոր թռիչքները տեղափոխվել են «Շերեմետևո-1» և Վնուկովո օդանավակայաններ: Հրդեհը բռնկվել է հոկտեմբերի 13-ի երեկոյան, սպասասրահի ռեժիմային ծառայողական աշխատասենյակում: Կրակը հաջողվել է չեզոքացնել, տուժածներ չկան: Տարածքը կարգի բերելուց անմիջապես հետո օդանավակայանը կվերսկսի իր աշխատանքը:

ՍԵՎԾՈՎՅԱՆ ՇՐՋԱՆ

14-րդ բանակը դուրս կբերվի

ՔԻՇՆԵՎ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ռուսաստանը և Մոլդովան վերջնականապես համաձայնեցին 14-րդ բանակի կարգավիճակի և այն Պրիդնեստրովիեից դուրս բերելու ժամկետների մասին համաձայնագրի տեքստը, որը կստորագրվի հոկտեմբերի 21-ին Մոսկվայում կայանալիք ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հանդիպման ժամանակ: Մոլդովայի ԱԳ փոխնախարարի վկայությամբ, որը երեկ այստեղ ավարտված Ռուսաստանի հետ խորհրդակցությունում գլխավորում էր իր երկրի պատվիրակությունը, հանդիպման ժամանակ կստորագրվի նաև արձանագրություն 1990 թ. Ռուսաստանի և Մոլդովայի միջև ստորագրված բարեկամության և համագործակցության պայմանագրում փոփոխություններ ու լրացումներ կատարելու մասին:

Ղրիմի Գերագույն խորհուրդը ձևավորեց նոր կառավարություն

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ: Սա թարմը այժմ գեներալ է առանց բանակի. Ղրիմի ԳԽ ձևավորել է նոր կառավարություն, ՌԻԱ Նովոստիի թղթակցին հայտնեց նախագահի մամուլի ծառայության տնօրեն Վյաչեսլավ Լեբեդևը: Ղրիմի Հանրապետության Գերագույն խորհուրդը հինգշաբթի օրը մեկուկես ժամում փակ քվեարկությամբ հաստատեց 5 փոխվարչապետների, 7 նախարարների և պետհանձնաժողովների 14 նախագահների: Թափուր են մնացել միայն առողջապահության, արդարադատության և գյուղատնտեսության նախարարների պաշտոնները: Քվեարկությանը չեն մասնակցում Ռուսաստան Միասնություն խմբակցությունը և կոմունիստները, որոնց նախագահ Լեոնիդ Գրաչը հայտարարեց, որ ընդդիմություն է գնում: Լեբեդևի խոսքերով, Ղրիմում իշխանության են եկել Յուրի Մեշկովի քաղաքական հակառակորդները, որոնք ունեն կոշտ ուկրաինամետ կողմնորոշում: Նա հրաժարվեց տեղի ունեցածը գնահատել նախագահ Մեշկովի տեսանկյունից:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Միլիարդներ Չեչնիան ապակայունացնելու համար

ԳՐՈԶՆԻ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Չեչնիայի նախագահ Ջոհար Դուդաևը գտնում է, որ Մոսկվան օգտագործում է իր հանրապետությունը ոչ միայն իբրև փորձադաշտ՝ իշխանության համար պայքարում նոր մեթոդներ կիրառելու, այլև կուսակցական գանձարաններն ու անհատների գրպանները լցնելու նպատակով: Ըստ նրա, Ռուսաստանի բյուջեից խափանարար գործողությունների համար միլիարդավոր ռուբլիներ են հատկացվել, որոնցով ֆինանսավորվում են նաև ներքին ընդդիմադիր որոշ քաղաքական ուժեր:

Թուրքմենստանը Ռուսաստանից պահանջում է ետ տալ ընդդիմադիրներին

ԱՇԳԱԲԱԴ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԻՆՏԵՐՖԱՔՍ-ՊՐԵՍ: Թուրքմենստանի գլխավոր դատախազը ցուցում է ստացել նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովից՝ դիմելու Ռուսաստանի իշխանություններին, որպեսզի վերջիններս վերադարձնեն ՌԴ տարածքում գտնվող թուրքմեն ընդդիմադիրներին, մասնավորապես արտաքին գործերի նախկին նախարար Ավդի Կուլիևին: Իրավապահ մարմիններին հանձնարարված է հետաքննություն վարել և դատի տալ այդ, նախագահի խոսքերով, սրիկաներին, հանցագործներին, էժանագին բամբասանքներ տարածողներին:

Կիև. Կուչման օգնության է կանչում

ԿԻԵՎ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման կոչ է արել արևմտյան երկրներին Ուկրաինային ֆինանսական օգնություն ցույց տալ տնտեսական բարեփոխումներին օժանդակելու նպատակով: Միաժամանակ Ուկրաինան համաձայնություն է ձեռք բերել Գերմանիայի հետ՝ համատեղ փորձարկելու հրթիռների ստորգետնյա պահոցների ոչնչացման տեխնոլոգիան:

ՃԳՆԱԺԱՄ

Վիկտոր Իլյուխին. «Ռուբլու անկման պատճառը փնտրեք արտասահմանում»

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Պետդումայի անվտանգության կոմիտեի նախագահ Վիկտոր Իլյուխինը չի բացառում, որ ռուբլու փոխարժեքի կտրուկ անկումը Ռուսաստանի առևտրային բանկերի դավադրության հետևանքն է, որի նպատակն է պատկառելի շահույթ կորզել: Սակայն, նրա կարծիքով, ազգային արժույթի կտրուկ ապակայունացման պատճառը պետք է առաջին հերթին փնտրել արտասահմանում: Փորձագետների տվյալների համաձայն, ասաց Իլյուխինը, ռուսական ձեռնարկությունների 8 բաժնետոմսից մեկը հայտնվում է օտարերկրյա կապիտալի տնօրինության տակ, որի համար ձեռնտու է ռուբլու արժեզրկումը, որպեսզի էժան գնով ռուսական արժեթղթեր գնի: Իլյուխինը հավանական պատճառ է համարում նաև Ռուսաստանի կենտրոնական բանկի նախագահ Գերաշչենկոյին հեռացնելու միջազգային ֆինանսական շրջանակների ձգտումը, որից բացահայտորեն դժգոհել է Միջազգային վալյուտային հիմնադրամը: Ուզում են նրան փոխարինել առավել զիջող անձնավորությամբ, նկատի ունենալով, օրինակ, Բորիս Ֆյոդորովին: Իլյուխինի կարծիքով, ռուբլու փոխարժեքի նույնքան արագ բարձրացումը, հանուն որի երկիրը բանկերին առանց տարադրամի պաշարների, հասցնում է, որ Գերաշչենկոն մեղավոր է միայն այն բանում, որ հետևել է կառավարության ցուցումներին:

Մինչդեռ ամերիկյան «Ուոլ սթրիթ ջորնըլ» թերթը նշում է, թե Ռուսաստանում ռուբլու կտրուկ անկումը ոչ միայն տնտեսական, այլև քաղաքական խնդիր է: Մեղմելով ռուբլու դեմ դավադրության գոյության գաղափարը, թերթը գրում է, թե Բորիս Ելցինը չափից ավելի է հավատում հրամանագրերով անհատական վարքագիծը և մակրոտնտեսական երևույթները տնօրինելու կառավարության հնարավորությանը: Ռուսաստանը չպետք է կարգավորի այդ գործընթացները և նոր սահմանափակումներ մտցնի բորսայական շուկայում, գտնում է թերթը: Դա լոկ կվախեցնի օտարերկրյա ներդրումները և կուժեղացնի տարադրամի ընդհատակյա վաճառքը, էլ ավելի սրելով ռուբլու խնդիրը, նշում է թերթը: Իր հերթին, տնտեսական վերլուծության անկախ ինստիտուտի տնօրեն Անդրեյ Իլլարիոնովը գտնում է, որ դոլարի փոխարժեքը կհասնի առնվազն 2600 ռուբլու: Հինգշաբթի օրը մամուլի ասուլիսում նա նշեց, որ ներկա փոխարժեքն արհեստականորեն բարձրացված է: Ամսական մոտ 2 մլրդ դոլար կազմող արտաքին տնտեսական դրական հաշվեկշռի շնորհիվ տարադրամի մեծական ներհոսքը կարող է ապահովել դոլարի 1500-1800 ռուբլի փոխարժեք: Իլլարիոնովը կարծում է, որ մի շարք երկրներում փորձված ֆինանսական կայունացման դասական միջոցներով երկու-երեք ամսում կառավարությունը և կենտրոնական բանկը կկարողանային օրական իջեցնել ամսական 1-1,5 տոկոսի:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Էջեր ղարաբաղյան իրադարձությունների եւ խոհերի գրքից

Հարազատ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Ոչ մի շնորհակալություն: Ոչ մի պարզաբանում: Ղարաբաղյան շարժման ակտիվիստներից մեկը՝ Ավետ Գրիգորյանը, ժպտալով ասաց. «Հետո հաշվի կառնենք: Իսկ առայժմ ոչինչ չենք խոսի: Մանավանդ՝ կյանքներս, որ կարելի է տալ սեփական հողի համար:

Հաջորդ օրը Ավետը իր կյանքը տվեց սեփական հողի համար: Ես նրան տեսա վիրահատական սեղանի վրա, Շուշիում: Նա արդեն մեռած էր: Հայրենիքի առաջ իր պարտքը հատուցել էր լիովին, ոչինչ չխնայելով: Հնարավոր չէ ընտելանալ մահին: Բայց վերափոխելով բժիշկների մեծ բանաձևը, կասեմ՝ ամեն մի զոհվածի հետ զոհվում եմ ինքս:

Ուրիշ ելք չկար, պետք է գնայինք Լաչինի վրա

Թող այնպիսի տպավորություն չստեղծվի, թե հայկական ինքնապաշտպանության ուժերը հանդիսավոր երթով, այսպես ասած, [illegible], մեկը մյուսի հետևից գրավում էին բնակավայրերը: Մարտերը մղվում էին ոչ թե գյուղերի, այլ դրանք շրջապատող բարձունքների համար, որտեղ կային ամրություններ, հրետանի, «Գրադ»:

Աշխարհն, իհարկե, հետևում էր այդ անսովոր պատերազմի ընթացքին: Եվ համապատասխանաբար անսովոր մարտի մեջ մտավ նաև պրոպագանդան, այսպես կոչված, հակամարտության նոր փուլում: Կեղծ լուրեր էին հասնում մեզ, որոնցից կարելի էր որսալ, թե հայերը մեծ են բարձրացնում արդեն այնպիսի հողերի վրա, որոնք առաջներում երբեք չեն մտել ԼՂԻՄ-ի տարածքի մեջ: Նկատի ունեն, իհարկե, Լաչինը: Աշխարհը իր կարճ հիշողությամբ, իհարկե, գաղափար չուներ, որ հարցադրումն ինքնին անհեթեթ էր պատմականորեն վերցրած: Աշխարհը պետք է իմանա, վերջապես, որ երբ Ստալինը Թուրքիո ճնշման տակ Լեռնային Ղարաբաղը տվեց Ադրբեջանին, առա այն ժամանակ ինքնավար մարզը դեռևս սահման ուներ Հայաստանի հետ: Միայն հինգ տարի հետո, այսինքն 1926 թվականին, որպեսզի Լեռնային Ղարաբաղը Հայաստանից բաժանվի, կազմավորվեց Քրդական ազգային օկրուգ, որը բոլշևիկյան ճարպկությամբ անվանվեց «Կարմիր Քրդստան», և նույն ճարպկությամբ էլ, չորս տարի հետո, 1930 թվականին այն վերացվեց, կտրելով Ղարաբաղը Հայաստանից:

Դե հիմա ասեք, ի՞նչ անեն ղարաբաղցիները, որոնց կտրել են մայր հայրենիքից ու փակել միմյանց այցելելու բոլոր ճանապարհները: Կարո՞ղ էր աշխարհը պատասխանել այդ հարցին «Ինչպե՞ս վարվել»: Ճանապարհները փակ են, ինքնաթիռները խոցում են մի կերպ (միայն վերջին ամսում ոչնչացվել է երեք «ՅԱԿ-40»), ուղղաթիռներով չես կարող կերակրել ժողովրդին: Շրջափակումը վեր է ածվել պաշարման: Միջանցք բացելու մասին բանակցությունները զուր խոսքեր և բառեր են: Չէ՞ որ շրջափակման վերացումը պետք է իրականացվի առանց ամեն տիպի պայմանների: Դե սրանք ի՞նչ անեն: Թույլ տալ, որ խաղից ու գրչից կործանվեն երկու հարյուր հազար հայրենակիցնե՞ր, թե՞ իմանալով որտեղ է գտնվում գլխավոր մեղավորը, գնալ Կարմիր հրապարակ ու հեռախոսով մահվան դատապարտել Լենինին:

Ուրիշ ելք չկար, բացի այն, որ գնայինք Լաչինի վրա: Բայց դրա համար հարկավոր էր նախ գրավել ճանապարհը շրջապատող բարձունքներն ու բլուրները և նախևառաջ Լիսագորը: Գիշեր-ցերեկ շարունակվում էր ճակատամարտը:

Նախօրյակին ես շտապ թռա Երևան և հենց նույն օրն էլ վերադարձա: Թռիչքից առաջ, ամենավերջին պահին, կողային դռնակը բացվեց, և մարդիկ սկսեցին ներս խցել մի պատգարակ: Աչքերիս չհավատացի: Հենրիկ Իգիթյանն է: Մարդասիրական օգնություն է բերում Ղարաբաղ, բայց, ճիշտ է, այն մնացել է օդանավակայանում: Չեն հասցրել բեռնել: Նրա ասելով, գործընկերները կուղարկեն հաջորդ թռիչքին: Հաջորդ թռիչք չեղավ: Վայրէջքից անմիջապես հետո Ստեփանակերտի օդանավակայանում պայթեցին գրադները: Ուղղաթիռի մի կողմը այրվեց լիովին: Հազիվ հասցրին դուրս բերել վիրավորներին: Վառվեցին Շավարշ Վարդանյանի բոլոր իրերը, այդ թվում նաև հեռուստախցիկը և տասնյակ արդեն նկարված տեսաժապավեններ: Շավարշն ինքը վիրավորվել էր ոտքից գրադի բեկորով: Ես այցելեցի նրան: Շավարշը, արհամարհելով ոտքի ցավը, լաց էր լինում, որ հեռուստագրությունն էր ոչնչացել:

Նույն օրը երեկոյան զինվորականի հետ գնացինք Լիսագոր: Մեզ հետ էր Հենրիկ Իգիթյանը: Լիսագոր հասանք կեսգիշերից հետո:

Այնտեղ թանձր մառախուղի մեջ ես հայտնաբերեցի [illegible] մասնակիցներին՝ Սամվել Բաբայանին և Յուրի Հովհաննիսյանին: Ինձ ասացին, թե առանց ամեն մի հետախուզության իր խմբի հետ Բերդաձոր է մեկնել Արթուր Ազաթյանը: Լաչինը արդեն շատ մոտ էր:

Ինչպե՞ս թե Լիսագորը վերցրել են...

Ստեփանակերտ եկավ Աշոտ Նավասարդյանի ջոկատը: Սովորաբար, երբ ընթերցում են այդ մարդուն, հիշում են, որ նա տասնութ տարի նստել է խորհրդային բանտերում և որ եղել է Հայաստանի Նախագահի թեկնածու: Ես նրա մասին այլ կերպ կասեմ: Սկզբունքային համեստության կամ համեստ սկզբունքայնության: Սեփական արժանապատվության բարձր զգացումով օժտված մարդ: Ջոկատը բերել է լրիվ հանդերձավորված: Հրամանատարը նախապես գիտեր, որ դժվարություններ կան սննդի հարցում և հոգացել է, որպեսզի ժամանակավորապես ապահովի նաև սննդի հարցը:

Աշոտի ջոկատը վարար անձրևի տակ բռնեց Ղարաբաղի շրջաններից մեկի ճանապարհը: Ես մտա ավտոբուս և տղաների հետ գրոհի բռնվեցի, որն առաջին հերթին օգտակար եղավ ինձ:

Հաջորդ օրվա վաղ առավոտյան Կոմանդոսին ասացի, թե գնում եմ Լաչին, այնտեղից էլ Երևան: Նա հավանություն տվեց: Թիկունքի գծով տեղակալին հրամայեց ինձ տրամադրած «Ռաֆ» մեքենան փոխարինել «Ուազիկով» և անսպասելիորեն ծիծաղեց: Դա, իհարկե, հազվադեպ երևույթ է: Ընդհանրապես նա խիստ հազվադեպ էր դուրս գալիս իր սովորական կերպարից, ծանր, հիստերիկ, հայհոյանք: Մի անգամ ասաց, թե իր ենթականերից մեկը եկել է իր մոտ ու սկսել ինչ-որ անհեթեթ բաներ ասել: «Ես,- ասում է Կոմանդոսը,- այնպես հայհոյեցի նրան, որ գլուխը կորցրեց»:

«Բա՞ն ասացի՞», Կոմանդոս, այնպիսի նորություն էր, որ օգնի հետ եկավ, ինչպես դա լինում է անորոշից հետո: Հայհոյեցի՞ր: Ա՛յ թե նորություն է: Չլսված-չտեսնված բան: Ասել, թե դու ինչ-որ մեկին հայհոյեցիր, միևնույն է, որ հասուն, խելահաս մարդը ասի՝ արևը ծագում է արևելքից»:

Երբ նա ծիծաղեց, սփոփվելով ինձ հիշել օգնի մասին մեր խոսակցությունը, ես հարցրի.

-Ի՞նչ է պատահել:

-Հիշեցի երեկվա խոսակցությունը Լիսագորի գրավումից հետո:

Դա խիստ նրա ծոցին արժանի խոսակցություն էր: Դեռ առավոտից հայտնի էր, որ Լիսագորի գրավման գործողությունը պետք է սկսվի գիշերվա երկուսն անց կեսին: Ես նրան առաջարկեցի ճաշից հետո պառկել ու գոնե մի ժամ քնել: Ինքս ցերեկով երբեք չեմ քնում: Մի անգամ նույնիսկ «Լիտերատուրնայա գազետայում» հրապարակել էի պապիս ասածը, թե՝ «Ղարաբաղցին կհամաձայնի ցերեկով քնել միայն դագաղում»: Կոմանդոսը ղարաբաղցի չէ և պառկեց քնելու:

Երեկոյան ութն անց տասը հայտնեցին, թե Լիսագորը գրավել են: Հարցնում եմ. «Ո՞վ է գրավել»: Պատասխանում են. «Յուրան է գրավել: Սեյրանը: Սերոժը»: Զանգահարում եմ Կոմանդոսին.

-Կոմանդոս, նույնիսկ Իոսիֆ Վիսարիոնովիչին էին արթնացնում, երբ կարևոր հաղորդում էր լինում:

-Ի՞նչ է եղել,- հարցրեց քնած ձայնը:

Ես ասացի Լիսագորի մասին ու մտածեցի, որ իր ամբողջ հիստերիկությամբ հանդերձ, այնուամենայնիվ, այդ մարդը երկաթյա նյարդեր ունի: Ինչպե՞ս կարողացավ այդպես շուտ քնել: Ես որքան էլ որ հոգնած լինեմ, շատ ժամանակ է հարկավոր, որպեսզի քնեմ: Իսկ հիմա նրա ձայնն այնպիսին է, ասես մի քանի ժամ քնել է:

- Ինչպե՞ս թե Լիսագորը վերցրել են,- գոռաց նա լսափողի մեջ: Ըստ որում, այնպես վրդովվեց, որ ասես ոչ թե վերցրել, այլ հանձնել էին Լիսագորը:

-Ո՞վ է թույլ տվել նրանց գրավել: Էլ ղարաբաղցիներ: Ամեն ինչ խնճում են: Ես նրանց ասել եմ երկուսն անց կեսին, իսկ նրանք բնակավայրը գրավում են տասնչորսն անց կեսին: Մի՞թե չի կարելի յուրացնել, որ զինվորականների համար «երկուսն անց կեսը» գիշերային ժամանակ է: Ես դրանց հախից կգամ»,- և հեռանում են եռեհարկանի հայհոյանքներն ու ճիչերը:

Պարզվում է, նա Լիսագորի գրավման այլ (ցերեկային) պահեստային տարբերակ էլ է մշակած եղել:

Ժողովուրդը երբեք չի մոռանա առաջամարտիկներին

Մեկնելուց առաջ ես Կոմանդոսին առաջարկեցի երկու տող գրել [illegible]: Ի՞նչ իմանաս, մեկ էլ տեսար նա ինքը զանգահարեց ու հարցրեց. «Իսկ ինձ համար ոչինչ չի՞ գրել»: Կոմանդոսը վերցրեց իմ ճամփորդական շատ բան տեսած, եզրերը մաշված բլոկնոտը ու գրեց. «Զավակը վերադառնում է անխոհեմ մոր մոտ»: Եվ ստորագրություն: Անխոհեմ մայրը Հայաստանն է: Զավակը՝ Արցախը: Ասացի՝ համաձայն չեմ ձևակերպման հետ: Ծայրահեղ դեպքում Արցախը կարելի է համարել «Անառակ որդի», որը Աստվածաշնչի համաձայն վերադառնում է տուն: «Այդպես, գուցե, ավելի լավ է,- ասաց նա և ավելացրեց,- բայց եթե արտագրեմ, կլինի գրագողություն: Թող մնա այնպես, ինչպես գրված է»:

Անցնելով Շուշիի միջով, ես մտածում էի շուշեցիներ Նելսոն Ստեփանյանի և Աշոտ Հովհաննիսյանի մասին: Մեկը դարձավ աս, մյուսը Շուշիի սեմինարիան ավարտելուց հետո Լայպցիգում դիսերտացիա պաշտպանեց գերմաներենով: Բայց հենց որ հասա Շուշի ու հայտնվեցի Լաչինի ճանապարհի վրա, արդեն ուրիշ բանի և ուրիշ մարդկանց մասին սկսեցի մտածել: Հենրիկ Իգիթյանը հարցրեց.

- Ինչի՞ մասին ես մտածում, եղբայր:

- Հուռունցի և Բագրատ Ուլուբաբյանի մասին:

- Գիտե՞ս, Հուռունցը կատարյալ մտավորական էր, ճանճ էլ չէր սպանի, չէր թաքցնում իր վախկոտությունը կոպիտ ուժի առաջ: Բայց ես նրան խիզախ մարդ էի համարում: Նաև՝ [illegible]: «Այո՛, փոքրիկ է Ղարաբաղը, սոխակն էլ է փոքրիկ, բայց երբ երգում է, աշխարհն է ունկնդրում նրա ձայնը»: Հիմա խնամ, որ սիրելի Սոսը, Շուշեցինը, Շուշեցին ամբողջապես խառն էր եղել բեմում «Գրադից», և որ իր ընկերները ազատագրել են Շուշին: Ինչպես, պատկերացնում եմ, թե ինչ է կատարվում հիմա Բագրատ Ուլուբաբյանի հոգում, որ հոգնել է կյանքից ու ազգային անարդարություններից, բայց երբեք չի հոգնում պատմության կեղծարարների դեմ պայքարելուց: Զարմանալի բան է կյանքը. ժողովուրդը հիշում է նրանց, ովքեր կռվում են պատմության հրապարակներում, մոռանալով նրանց, ովքեր կանգնել են ակունքներում, ովքեր դրել են առաջին քարերը...

- Համաձայն չեմ,- առարկեց Հենրիկը,- ժողովուրդը երբեք չի մոռանում առաջամարտիկներին: Ավելին, կգա օրը, երբ կմոռանան նրանց, ովքեր կռվում էին պատմության հրապարակներում, իսկ ա՛յ, Հուռունցին ու Ուլուբաբյանին՝ ոչ:

Շարունակելի

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս, 1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիս, 2, 7, 13, 16, 20, 23, 27, 30 հուլիս, 4, 6, 10, 17, 20, 25 օգոստոս, 3, 7, 14, 17, 20, 24, 28 սեպտեմբեր, 1, 5, 8, 12 հոկտեմբեր

ԵՐԵՎԱՆ

Ինչո՞ւ ինքնասպան եղավ «Եւրոպայի» տնօրենը

Սկիզբը էջ 1

սակայն վեց անգամ հետաձգվելուց հետո թռիչքն այդպես էլ տեղի չի ունենում, եւ մարդիկ հասկանում են, որ հազիվ թե այն երբեւէ տեղի ունենա: Ընդ որում, պրն. Մակարյանը գումարի մի մասը (20 հազարը) վերադարձնում է Յովսէփ Սեֆերյանին, որն էլ իր հերթին այն վերադարձնում է մարդկանց:

Եւ ահա, հունիսի առաջին կեսին պրն. Սեֆերյանը դիմում է Ներքգործնախարարին, որն էլ իր հերթին դիմումը մակագրում է Տնտեսական հանցագործությունների դեմ պայքարի վարչության վրա: Օգոստոսի 16-ին Կարապետ Մակարյանը հրավիրվում է Ներքգործնախարարություն եւ այնտեղ հայտարարում, թե ինքը ոչ թե յուրացրել է այդ գումարները, այլ մուծել «Յագոռոսս» եւ «Մարս» կազմակերպություններին (Սանկտ Պետերբուրգում): Ընդ որում ներկայացվում են նաեւ մուծումը հաստատող երեք կտրոններ: Օգոստոսի 18-ին ՆԳՆ-ն դիմում է Սանկտ Պետերբուրգ՝ այդ փաստերը ճշտելու խնդրանքով, եւ հոկտեմբերի 8-ին ստանում պատասխանը. «Յագոռոսսը» 1994 թ. ընդհանրապես լուծարկված էր եւ որեւէ գումար չէր ստացել, իսկ «Մարսը» ոչ միայն որեւէ գումար չէր ստացել, այլեւ առաջին անգամ էր լսում «Եւրոպայի» մասին:

Ստանալով պատասխանը՝ հոկտեմբերի 11-ին ոստիկանության աշխատակիցները պրն. Մակարյանին տարան վարչություն, ցույց տվեցին Ռուսաստանից ստացված պաշտոնական պատասխանը, եւ գործը հանձնվեց քննչական վարչությանը: Ընդմիջման ժամին, երբ վարչության աշխատակիցները տեղում չէին, պրն. Մակարյանը ցանկություն հայտնեց գնալ զուգարան (երկու աշխատակիցներ համենայն դեպս նրա կողքին էին քայլել) եւ այնտեղ դուրս նետվեց լուսամուտից: Ըստ պրն. Յակոբյանի, դեռեւս օգոստոսի 18-ին Կարապետ Մակարյանը եւս մեկ անգամ փորձել էր ինքնասպանություն գործել՝ ընդունելով 30 առայժմ չպարզված դեղահաբ: Այն ժամանակ «շտապ օգնության» մեքենան նրան հասցրել էր հիվանդանոց, եւ բժիշկները խորհուրդ էին տվել նրան տանել հոգեբույժի մոտ:

Մնում է ավելացնել, որ դեպքի առթիվ հարուցված է քրեական գործ, եւ հուսանք, որ այն լույս կսփռի դեռեւս շատ առումներով մութ մնացած այս ողբերգության վրա:

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Կենտրոնական բանկը հերքում է

ՀՀ կենտրոնական բանկի լրատվական կենտրոնը Արմենպրեսին է տրամադրել իր հայտարարությունը, որում ասված է.

«Երկիր» օրաթերթի հոկտեմբերի 13-ի համարում զետեղված է «Դայլուր» լրատվական գործակալության հետեւյալ լրատվությունը. «Ըստ հավաստի աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից բանկերին հրահանգված է անորոշ ժամանակով դադարեցնել ռուսական ռուբլու ընդունումը»:

ՀՀ կենտրոնական բանկի լրատվական կենտրոնը հայտարարում է, որ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ՌԴ ռուբլով գործարքները դադարեցնելու վերաբերյալ առեւտրային բանկերին որեւէ հրահանգ չի տրվել, եւ ՀՀ տարածքում լիազոր բանկերը իրենք են սահմանում, թե որ արտարժույթներով գործարքներ կատարեն: Այս մասին ԿԲ լրատվական կենտրոնի ղեկավար Սեւան Մանուկյանը վերոհիշյալ հրապարակման նախորդ օրը տեղեկացրել էր «Դայլուր» գործակալության թղթակցին: Սակայն գործակալությունը հրապարակել է «հավաստի աղբյուրներից» ստացված լուրն առանց կենտրոնական բանկի լրատվական կենտրոնի հերքման»:

Հայտարարությունում հասկանալի տարակուսանք է արտահայտված այն կապակցությամբ, որ, մեղմ ասած, ոչ այնքան հավաստի աղբյուրներից ստացված լրատվությունը զետեղված է... «ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է» խորագրի ներքո:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ**

Էստոնական «Լիյլիմուս կրոնիկա» թերթը նյութ է գտել «Պրավդայի» թղթակցի, ԽՍՀՄ-ի ծրագրով Էստոնիայի կոմկուսի նախկին առաջին քարտուղար Լեմբիս Աննուսի մասին։ Այն կոչվում է «Աննուս. դե, թե՞ մահ»։ Ենթավերնագրում գրված է. «Ռուսի վարկածը հաստատված է»։ Հոդվածի էությունն այն է, որ Լեմբիս Աննուսը իբր մեկնել է նավարկեր կործանված «Էստոնիա» լաստանավով, բայց մնացել է ափին։ Ի՞նչն է փրկել լրագրողին՝ կանխազգացո՞ւմը, թե՞ Մոսկվայից ստացված զգուշացումը։ Թերթը չի կասկածում, որ նրան զգուշացրել են, փրկելով արժեքավոր կադրին։ Այն հետեւությունն է արվում, թե դա ռուսական սադրանքից «Էսպայն» ֆիրմայի անցկացրած մահու առաքում։ Դրա կազմակերպիչները նշեցին, որ առգանակի ակնհայտ հետքեր չկան։

Ռուսական վարկածը լավ է թե քաղաքական եւ թե տնտեսական առումներով։ Բայց Էստոնիայից դուրս այն ընդունված չէ։ Շվեդական թերթերը հիմնականում գրում են անձնակազմի ոչ պրոֆեսիոնալ վարվելակերպի, լաստանավի տեխնիկական վիճակի, տախտակային այդ տիպի նավերի անվտանգության մասին։ Բեռնման աշխատանքների համաձայնության եւ էժանության նպատակով բեռների միակ տախտակամածը հատվածների չի բաժանված եւ ջրի հոսանքը վերածում է վիթխարի ցնցման։ Ջրի ներխուժման դեպքում տաստիկ ակնկնության դպրոցններում նավը ներարկվել է ավելորդ բեռնվածության։

Ավստրալիագրական ֆիրմաները Տալլինում երեք ներկայացուցչություն են բացել զոհվածների հարազատներից դիմումներ ընդունելու համար։ 800-ից ավելի ուղեւորներ անհետ կորել են։ Կիրճերը են բերվել խեղդվածների 92 դիակներ, 20-ի ինքնությունը հավաստիորեն պարզվել է։ Ողբերգության զոհերը բազմաթիվ երկրների քաղաքացիներ են, սակայն ուղեւորների ճշգրիտ ցանկ գոյություն չունի։

«Էսպայնի» համաստորը շվեդական «Նորդստրեմ եւ Թուլին» հայտնի ֆիրման այլեւս առհասարակ չի զբաղվի ուղեւորափոխադրումներով։

ԱՂԵՏ

Ռուսական հետք նավաքթի աղետում: Վարկա՞ծ, թե՞ անեկդոտ

Տալլինը փնտրում է «Էստոնիան» կործանած ռուսական սուզանավը կամ ականը

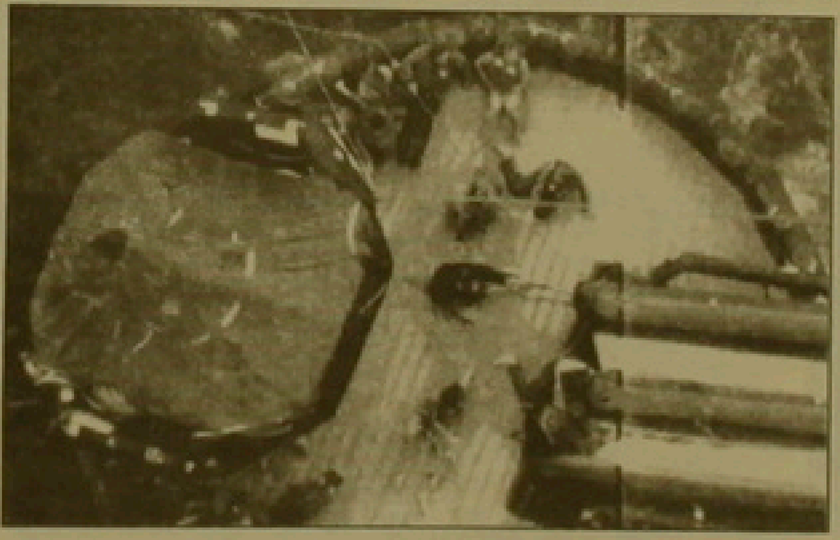

նավի կողմից «Էստոնիայի» խոյահարման գլխավոր ապացույցն է։

Իրականում «Էստոնիայի» ուղեւորների մեջ եղել են Աննուսի անվանակիցներ, որոնք, ցավոք, հայտնվել են 800 անհետ կորածների մեջ։ «Էստոնիայի» կործանման վարկածների թվում ռուսականը հայտնվել էր անմիջապես։ Իբր Սանկտ Պետերբուրգը մտադիր է զավթել շահավետ Տալլին-Ստոկհոլմ գիծը, իսկ նախկին ՊԱԿ-ը շատ վրեժխնդիր է անկախ Էստոնիայի հաջողություններից։ Ուստի եւ վրեժ լուծեցին։

Անկախանաեւ ուժեղացան այն բանից հետո, երբ հանրապետության կառավարությունը հրաժարվեց փրկարար աշխատանքներին աջակցելու Ռուսաստանի առաջարկությունից։ Նախագահ Լեննարտ Մերին հեռուստատեսությամբ շնորհակալություն հայտնեց մարդկանց փրկությանն օգնած կամ իրենց օգնությունն առաջարկած երկրներին, որոնց թվում Ռուսաստանը չէր հիշատակվում։ Կասկածները սաստկանում էին։ Անձնակազմի փրկված անդամներից մեկը պնդում էր, թե սարսափելի ձայներ է լսել ողբերգության սկզբում։

Ռուսական վարկածն ունի մի քանի տարբերակ։ Սուզանավը կամ խոյահարել, կամ էլ տորպեդահարել է «Էստոնիային»։ «Էսպայն» ֆիրմայի ղեկավարը ներողություն, թե լաստանավը պայթել է, բախվելով ռուսական ականի, որոնք շատ են այդ շրջանում։ Զինվորական նավաստիները Ռուսաստան վերադարձնելու պատրաստվել են ծովը։ «Ժամանակին հազարավոր էստոնացիների Սիբիր աքսորած Ռուսաստանի համար ոչինչ չարժե ջրասույզ անել եւս երկու հազարին» հենց այսպես կործանումն անխուսափելի է։

Ջուրը խուժել է լաստանավ։ Ֆինն մասնագետները ստորջրյա տեսախցիկի միջոցով նկարահանել են 16 ժամանոց տեսաժապավեն։ «Օպերատորը» մեկ առ մեկ նկարահանել է խորտակված լաստանավը։ Նկարահանումների, ականատեսների ցուցմունքների հիման վրա միջոլորդական հանձնաժողովը նախնական հետեւություններ է արել։ Առաջին, նավը կորցրել է կայունությունը եւ շրջվել բեռների տախտակամածի վրա ջրի լցման պատճառով։ Երկրորդ, ջուրը ներխուժել է քթամասից։ Երրորդ, բեռնման ընթացքում պոկվել է քթամասի դռնակը։ Չորրորդ, դրա պոկվելուց հետո ալիքները խուժել են տախտակամած։ Հինգերորդ, վթարային ռադիոկայանների փրկարարական ազդանշանները ոչ ոք ազդանշան չի ստացել։ Արդեն պարզվել է, որ «Էստոնիան» թեքվել է չափից ավելի արագ։ Այսինքն, այդ հրաժարում է նույնիսկ Շվեդիայի եւ այդ երկրին պատկանող Գոտլանդ կղզու միջեւ առկա շատ ծանծաղ երթուղուց։ Թերթերը գրում են, որ «Էստոնիայի» աղետը անդրադարձել է ֆիրմայի վարկի վրա։

Սակայն կյանքը շարունակվում է։ Շուտով «Էսպայնը» գիծ դուրս կբերի «Վիոլետա» լաստանավը։ Ներկայումս ֆինն նավաշինարարները լրացուցիչ աշխատանքներ են կատարում, այդ թվում ջրապատանիկ քթամասի դռնակն են զոդում նավի անվտանգությունը մեծացնելու համար։ «Էսպայնի» ուղեւորությունն ապահովաբար կմնացվի։ Բայց 900 ընտանիքների ողբերգությունն անանուն է, եւ ինչ-որ մեկը մեղավոր է դրանում։ Նման հսկայական նավի կործանումն անհնար է բացատրել զինված ուղեւորների վերաբերող խոսակցություններով ու սկանդալային վարկածներով։

12 նոյեմբերի, «Իզվեստիա»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Պարսից ծոց. Ամերիկացիները բեռնանավ կալանեցին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ ԱՄՆ-ի նավաստիները Պարսից ծոցում կալանել են նավթ տեղափոխող մի բեռնանավ։ Նավատերը խախտել է Իրաքի նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցների պահանջները, որոնցով մասնավորապես արգելվում է այդ երկրից նավթ գնել։ Բեռնանավում 19 հազար տոննա նավթ է եղել, իսկ այն պատկանել է մի հույն սեփականատիրոջ։

Արտակարգ վիճակներում աշխատելու փորձի փոխանակում Իսրայելում

ՄՈՍԿՎԱ, 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ։ Նոյեմբերի 14-19-ը Իսրայելում կանցկացվի արտակարգ իրավիճակներում գործելու փորձի փոխանակմանը նվիրված մի ցազգային սեմինար։ Այդ մասին հայտնեց ԱՊՀ պաշտպանության ղեկավար Վիկտոր Կոնդրուկովը։ Նրա խոսքերով, սեմինարում կլսվեն ԱՄՆ-ի, Անգլիայի, Իսրայելի եւ այլ երկրների պաշտպանությունների զեկուցումներ տարբեր վթարների եւ տարերային աղետների վերացման իրենց փորձի մասին։ Իսրայելի քաղաքացիական պաշտպանության շտաբը կցուցադրի իր աշխատանքն արտակարգ իրավիճակ հիշեցնող պայմաններում։ ԱՊՀ պաշտպանությունն առաջին անգամ է մասնակցում այդ համաժողովին։

ԱՄՆ. ՖԼՈՐԻԴԱ

Նախկին նախագահ Բուշի որդին նահանգապետի թեկնածու

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Ամերիկայի 36 նահանգներում ակտիվ նախընտրական պայքար է ծավալվել նահանգապետի պաշտոնի ընտրության համար։ Քննության են առնվում նաեւ այդ ընտրությունների ֆինանսավորման խնդիրները։ Ֆլորիդայի նահանգում Ջ. Բուշը՝ նախկին նախագահի որդին, մրցում է Լ. Չայլզի՝ ներկայիս նահանգապետի հետ։ Նա հանդես է գալիս հանցագործության եւ է միգրացիայի դեմ պայքարի ծրագրով։ Հայր Բուշը, բնականաբար որոշակի դրական ազդակ է հաղորդում իր որդու նախընտրական պայքարի ընթացքին։ Այդ փաստը սուր ինքնադատության առիթ հանդիսացավ մրցակցի՝ Լ. Չայլզի համար. «Ե՞րբ պիտի դուք դադարեք օգնության կանչել ձեր հայրիկին ու մայրիկին, որպեսզի նրանք ձեր փոխարեն կատարեն ողջ դժվարին գործը, ե՞րբ պիտի սովորեք կանգնել սեփական ոտքերի վրա»։ Այս հարցը հետադարձում է Ջ. Բուշին այն պահից ի վեր, երբ առաջարկեց իր թեկնածությունը։ Սա նրա առաջին փորձն է նահանգապետի պաշտոնում ընտրվելու համար։ «Չայլզը վայելում է Վաշինգտոնի դեմոկրատների, ներառյալ նախագահ Քլինթոնի պաշտպանությունը, այնպես որ նա իրեն երկրեսանիորեն է դրսեւորում՝ անվանարկելով իմ ծնողներին», ասում է Ջ. Բուշը։ Վերջինս հավաստիացնում է, որ կպայքարի հանցագործության դեմ եւ չի բարձրացնի հարկերը առանց ընտրողների աջակցության։ Բուշը նոր հնչողություն է քաղաքական ասպարեզում, Չայլզը կառավարման հին ոճի ներկայացուցիչն է, գտնում են դիտորդները։ Չայլզն ընդգծում է իր բազմամյա փորձը, բազում դժվարին խնդիրների լուծման ընդունակությունը։

Բոլոր գնահատումներով հանդերձ, մրցակցությունը վետերանի եւ հայտնի ազգանվամբ նորեկի միջեւ լարված կլինի։ Տեխասում քաղաքականությունն ու անհատականությունը միշտ էլ որոշիչ դեր են խաղացել։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«ԱԿՆ» տուրիստական ֆիրման նոյեմբերի 23-ին հրավիրում է ուղիղ չվերթի Երեւան-Սամարա-Երեւան երթուղով։ Հինգ օր դուք կանցկացնեք Սամարայի «Բենկեր» հյուրանոցում։

Տեղեկությունների համար դիմել Ղազար Փարպեցի 22 կամ զանգահարել

58-51-84, 53-80-59, 53-15-00

հեռախոսահամարներով։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանին ցույց տրվող տեխնիկական օժանդակության եվրամիության TACIS ծրագրի շրջանակներում BETEN ընկերությունը (Ֆրանսիա), (Երեւանի ներկայացուցչությունը՝ GIA-Հայկական միջմասնագիտական խորհրդում) հավաքում են «JUNIOR» ներ, որոնք կազմելու են աշխատանքային խումբ։ Այս խմբին եվրոպացի մասնագետները սովորեցնելու են աշխատանքի արեւմտյան մեթոդներ։ Խումբն աշխատելու է հիշյալ մասնագետների հետ Հայաստանի ձեռնարկությունների համար, նպատակ ունենալով հետագայում նրանց սեփականաշնորհումը։ Մենք հատկապես խիստ ընտրություն ենք կատարելու ամենալավ թեկնածուներին աշխատանքի ընդունելու համար, ըստ հետեւյալ հատկանիշների.

- ■ շահագրգռվածություն եւ աշխատունակություն
- ■ անգլերենի եւ կամ ֆրանսերենի իմացություն եւ պրակտիկա
- ■ եռանդ, շարժունակություն, հարմարվելու ունակություն, ուժեղություն
- ■ բարձրագույն կրթություն (նախընտրելի է դիպլոմ գերազանցությամբ)
- ■ Հայաստանի եւ Արեւմուտքի արդյունաբերության իմացություն
- ■ միկրոինֆորմատիկայի իմացություն ֆինանսական աշխատանքի եւ (կամ կառավարման) կամ ձեռնարկությունների հաշվապահության գծով։

Ուսուցման ժամանակաշրջանի 3 ամիսների ընթացքում ամսական աշխատավարձը լինելու է 60 ԱՄՆ դոլլար, իսկ հետագա ամիսների ընթացքում 100 ԱՄՆ դոլլար։

Ծրագրի տեւողությունը նվազագույնը 10 ամիս է։ Պարգեւատրումներ վճարվելու են 50 եւ 100 ԱՄՆ դոլլարի սահմաններում շատ լավ արդյունքների դեպքում։

Հավաքագրված անձինք կնքելու են «էքսկլուզիվ» պայմանագիր (մենք լինելու ենք միակ գործատուն), որն ընդգրկում է եռամսյա փորձնական ժամանակաշրջան (երկկողմանի հրաժարվելու իրավունքով)։

Եթե դուք շահագրգռված եք, ապա է հիմնավորին յափ շուտ, ձեր «CV»-ն (ֆրանսերեն) կամ (եւ «RESUME»-ն (անգլերեն) եւ դիմումը ձեր թեկնածության պատճառաբանությամբ (առավելագույնը մեկ էջ, նշելով ձեր հեռախոսի համարը եւ հասցեն) ֆրանսերեն կամ) եւ անգլերեն լեզուներով գցել GIA-ի մուտքին այս նպատակով տեղադրված «ԹԵԿՆԱԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ» մակագրությունը կրող փոստարկղի մեջ, հասցեն Նարսարաշենի տուն, Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 17։ Չի թույլատրվում զանգահարել, ֆաքս ուղարկել, դիմել GIA-ի աշխատակազմին։

Շնորհակալություն այս կանոնները հարգելու համար, իսկ խախտողների թեկնածությունը ստիպված կլինենք ջնջել։

Նախնական ընտրությունից անցած թեկնածուների ցուցակը կախվելու է Նարսարաշենի տանը նոյեմբերի 20-ից սկսած։ Այս վերջիններին զանգ կտրվի եւ ժամադրություն կնշանակվի հավաքագրողների հետ։

ՓԱՐԻԶ

Անանուն կոլեկտիվի հզոր ուժը բուժում է ոչկրամոլությունից, ալկոհոլամոլությունից եւ ինչիմ կյանքի հոգսերից

Փարիզի փոքրիկ եկեղեցիներից մեկում բելգիացի ոմն Ռենե խոստովանում է, որ վերջին տարիներին իր կյանքը վերածվել է բացահայտ դժոխքի։ Ինքը ռուլետկաների վրա վատնել է տասնյակ հազարավոր ֆրանկներ՝ իր ամբողջ ժառանգությունը։ Նա ասում է, որ չի կարողանում հրաժարվել այդ սովորույթից եւ ուզում է խորհուրդ ստանալ, թե ինչպես վարվի։ Այն հոգեբույժներն ու սեռապաններ, որոնց դիմել է, անզոր են գտնվել։

Ռենեի հուզիչ խոստովանությունը կարեկցանքով ունկնդրում են տարբեր մայրեր եւ դեռահասներ, գործարարներ եւ ամոթխած օրիորդներ։ Նրանցից յուրաքանչյուրն արդեն պատմել է կամ պատրաստվում է պատմել իր սեռական կյանքի խնդիրների մասին, գիտենալով, որ լիակատար ըմբռնում կգտնի եւ գուցե, ի վերջո, բուժում ստանա։

Եկեղեցական երաժշտության ուղեկցությամբ տեղի ունեցող խոստովանություններից հետո սկսվում է աղոթքի պահը։ Ամենքը ոտքի են կանգնում եւ պատրաստ խնդրում օգնել իրենց ազատվելու արատից։ Ոմանց նա արդեն օգնություն ձեռք է մեկնել. եկեղեցի են եկել նաեւ նրանք, ում հաջողվել է հաղթահարել արատները։ Եկել են, որ պետքի օգնեն հոգով թույլերին, նրանց վերադարձնեն ճշմարիտ ուղի։

Այստեղ ուրիշների սեռական դժվարություններին վերաբերվում են լրջորեն։ Համեմայնդեպս, նրանք, ովքեր գտնվում են «Անանուն սեռական մասնագետներ» ընկերակցության շարքերում։

Դա մեկն է այն բազմաթիվ այնպես կոչված անանուն ընկերակցություններից, որոնք գոյություն ունեն Ֆրանսիայում եւ բազմաթիվ այլ երկրներում։ Դրանց մեջ ամենահայտնին դեռ 30-ական թթ. կեսերին ԱՄՆ-ում ստեղծված «Անանուն ալկոհոլամոլներ» ընկերակցությունն է։ Այսօր դրա շարքերում կա 2 միլիոնից ավելի մարդ։

«Անանուն ալկոհոլամոլներից» հետո ստեղծվեցին «Անանուն թմրամոլները», «Անանուն խաղամոլները», ապա «Ոչկրամոլները», «Պարտամոլները» եւ վերջապես «Սեռական մոլագարները»։ Այս բոլոր խմբերի գործունեության սկզբունքը նույնն է. դա խմբային բուժումն է, որը մարդկանց մեծ մասին թույլ է տալիս առանց մասնագետի օգնության ազատվել սեփական բարդույթներից եւ հիվանդություններից։ Իհարկե, հրաշքներ չեն լինում, բայց ինքնամաքրման այդ ձեւը հաճախ բուժիչ է լինում։ Կոլեկտիվը հզոր ուժ է, փորձանքի մեջ հայտնված մարդուն այն կարողանում է իրոք օգնել։

12 նոյեմբերի, «Իզվեստիա»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Բաս նրա տրամադրած տվյալների, Լիբանանի պատերազմից առաջ մոտավոր հաշվարկներով գաղութում 200-250 հազար հայ կար: Այժմ վիճակագրական պաշտոնական տվյալներ գոյություն չունեն, իսկ մոտավոր թիվը ներկայացնում է խոշոր վարիվերումներով՝ 50-120 հազար: Հիմնականում հայերը տեղափոխվել են դեպի ԱՄՆ, Կանադա, արաբական այլ երկրներ: Այժմ ԱՄՆ-ից եւ Կանադայից հետադարձ տեղաշարժ յավ բան էլ կա, վաչ էլ: Հենց մեր հայկական դպրոցի կրթությունն էլ արդեն ուղղորդված չէ լիովին լիբանանյան ազգային կառույցով: Հասկանալի է, դա դրույթը շխախտելով է: Ամբողջովին հայացինկու Հայաստանին է ուղղված: Իսկ օգնել Հայաստանը շատ բանով կարող է: Հայաստանը կարող է համամասնաբար ստանձնել Միջին Արեւելքի գաղութների մանրամասները: Օրինակներ ցույց տալու համար՝ ԹՄՄ-ն դպրոցներ ունի: Եկավ մի դահ, որ դպրոցում մեր մշակույթը ուրոշ դեմքերում ավելի բարձր մակարդակ ունի»:

Հայերն իրենց ոչ շատ զգալի դերն ունեն նաեւ Լիբանանի քաղաքական կյանքում: Խորհրդարանի 128 պատգամավորից ընդամենը 6-ն են հայ, չնայած լոս բնակչության թվի, դասերն այդուհետեւ չէ: Կառավարությունում ներկայացված է երկու հայ նախարար՝ Դեմիրճյան եւ Պարտոմյան: Այնուամենայնիվ, պրն. Մելքոնյանը գաղութի հայապահպանման գործում առաջ

Մշակույթը՝ սփյուռքահայության ուծացման դեմ վերջին հույս

Առավել, քան հայաստանցիները, սփյուռքում հայերն աղավինում են իրենց մշակույթին, որպես հայապահպանության «վերջին սանեղ», եւ հիմա առավել, քան երբեւէ, սփյուռքահայության կարիքն իր հայացքը հառում է հայրենիքին՝ նրան հզորացած տեսնելով իր հզորացման ավարտը նրանից սնվելու: «Համազգայինի», ապա նաեւ Թեքեյան Մշակութային Միության, Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միության վերջին համաժողովները Հայաստանում առաջին անգամ գումարելու փաստն այս առումով կարելի է պատմական համարել: Մշակութային եւ բարեգործական սփյուռքահայ կառույցների հիմնումը եւ ամրապնդումը Հայաստանում սփյուռքի եւ հայրենիքի համագործակցության նոր ձեւ կդառնա, եւ կարծիք կա՝ խիստ արդյունավետ կլինի թե՛ տեղի, թե՛ դրսի հայության կյանքում: Այս կարծիքը կիսում է նաեւ ԹՄՄ համագումարին մասնակցելու առիթով Հայաստանում գտնվող Արտավազդ Մելքոնյանը, որը ներկայացուցիչներից է Լիբանանի՝ երբեմնի ամենաուժեղ ու ամենահամար հայ գաղութի: Պրն. Մելքոնյանն անդամ է ԹՄՄ հիմնադիրների մարմնի եւ ատենապետն է միության լիբանանյան վարչության: Ավարտել է Բեյրութի ամերիկյան համալսարանի առեւտրական վարչատնտեսական բաժինը, այժմյան աշխատանքը տանում է «ազատ ասպարեզի մեջ»:

է ճկավում դեպի Լիբանան, որը դրն. Մելքոնյանը բացատրում է այդ երկրներում տնտեսական տագնապով չմխտելով նաեւ խաղաղության դայմանագրի գործոնը: Ըստ լիբանանյան թերթերի, մեկ տարում երկիր է վերադարձել Լիբանանի 40 հազար բնակիչ: «Տնտեսության վիճակը պատերազմի տարիներին համեմատաբար ավելի բարվոք էր, քան նրա ավարտից հետո: Պատճառը դարձյալ տնտեսական միջազգային տագնապն է, ինչպես նաեւ պատերազմի հետեւանքները վերացնելու հետ կապված մեծ ծախսերը», - ասում է նա՝ ավելացնելով, որ արտագաղթած հայերի մի մասը տարիքի բերումով մահացել է, մի մասն արդեն հիմնավորապես է տեղավորվել... Իսկ Լիբանանում մնացածների մեծ մասն իր զավակներին հայկական դպրոցներից տեղափոխում է օտար դպրոցներ (հիմնականում ֆրանսիական բնույթ ունեցող արաբական տեղական դպրոցներ): «Այս կերպ հայ ընտանիքներն իրենց զավակին ոչ թե ազգից, այլ առաջին հերթին իրենցից են կտրում... Պատերազմից նոր եկած զարդը է՝ հոգեբանական վայրիվերումներով: Տրամաբանությամբ շղարշված սնոբիզմ է սա, մտահոգությունն այն չէ, թե իրենց զավակը հայերեն ինչ կսովորի կամ չաս: Մտահոգությունն այն է, որ նա օտար շրջանակներին շփվելու ավելի մեծ հնարավորություն կունենա, ավելի լավ կարծես կանի: Անընչս, օտար դպրոցներում սովորելու

տալց չունեինք: Ջանացինք կապ պահել Հայաստանի հետ... Պարա-

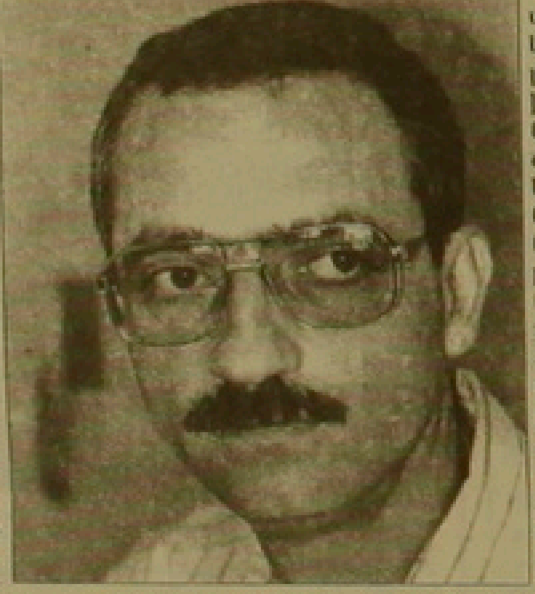

խումբը չցրելու համար ստիպված արտաքսան ծրագիր կազմեցինք ու արաբերենով հայտարարություն տվեցինք: Արաբները հետաքրքրվեցին, եկան, դիտեցին: «Բայց մենք ձեր դերն ավելի ենք սիրում, հասկանալ այն բանի, որ լավ ենք դարում», ասացին արաբները:

Խառնամուսնությունները շատ քիչ թիվ են կազմում: Պրն. Մելքոնյանը դա բացատրում է հայերի ու արաբների մտածելակերպի, մշակույթների տարբերությամբ, չնայած մյուս կողմից հայերը ներխակված են. «Երբ առաջին գաղթականները եկան ու հաստատվեցին, խեղճ էինք, սպառ, անմայրեն ու անկյան, չնա-

նայնությունը վերապահում է մշակույթին, որը տալիս է նման գործունեության համար ամենամեծ սահմանները: «Թեքեյան Մշակութային Միությունը՝ հիմնվելով 1947-ին, հենց Բեյրութում, իր մասնաճյուղերն ու գործունեությունն անընդհատ ընդարձակում է աշխարհով մեկ, կենտրոնական երկու խոշոր լրացնող վարչություններով՝ Բոստոնում Կենտրոնական վարչությամբ, Բեյրութում Հիմնադիրների մարմինը: Իսկ ինչ վերաբերում է կենտրոնը Հայաստան տեղափոխելու հնարավորությանը, դա էլ տրամաբանական է, ինչպես եւ տրամաբանական է Հայաստանի մասնաճյուղի հզորացումը: Միությունը Բեյրութում համագործակցում է նաեւ տեղի մյուս մշակութային միությունների հետ: 1990-ին Հայաստանում Համազգայինի (ՀՅԴ), մեր եւ «Նոր սերունդ» (Հնչակյաններ) մշակութային միությունների միջեւ համագործակցության պայմանագիր կնքվեց: Այն պայմանավորված էր ոչ միայն Հայաստանում տեղի ունեցող արմատական փոփոխություններով, այլեւ գաղութի նյութական, աշխատանքային եւ այլ դժվարություններով»:

Մեր զրույցի վերջում Արտավազդ Մելքոնյանը շնորհավորեց Հայաստանի ԹՄՄ նորընտիր նախագահ, կինոռեժիսոր Ֆրունզե Դովլաթյանին՝ չափազանց կարեւոր համարելով նման արվեստագետի ընտրությունն այս պաշտոնում:

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔ

Լույս տեսավ արեւմտահայերենի ուղեցույց

Աշխարհով մեկ սփռված հայությունը, որ անուր կամեր չունի նույնիսկ տվյալ գաղութում, էլ ուր մնաց՝ տարբեր գաղութների միջեւ, ի վիճակի չէ միասնաբար հանդես գալու արեւմտահայերեն լեզվի զարգացման խնդիրների շուրջը: Գոնե այդպես էր թվում մինչեւ օրս: Ավելի քան ուրախալի է, որ իրենց նոր նախաձեռնությամբ այդ տպավորությունը փորձում են ժխտել սփյուռքահայ մի խումբ մտավորականներ, որոնց ջանքերով հիմնվել է արեւմտահայ աշխարհաբարի եզրաբանական խորհուրդ, որը, ինչպես իրենք են նշում իրենց կանոնագրում, զուտ գիտական լեզվաբանական համախմբություն է: Նպատակներն են՝ սահմանել արեւմտահայերենի զարգացման սկզբունքները, լուծել բանավոր ու գրավոր խոսքի վիճելի հարցերը, նպաստել գրական լեզվի համաչափ ու միատարր զարգացմանը՝ ուղղագրության եւ կետադրության, ձեւաբանության եւ ուղղախոսության, տառադարձության, բառակերտման, փոխառությունների եւ այլ հարցերում: Արդեն լույս է տեսել խորհրդի առաջին գիրքը՝ «Ուղեցույցը», որի նպատակն է «նորահնար բառերը համախմբելը, ի մի բերելը, սկզբնական ու ինքնաբեր փոխառությունները հայերենի բառամասերով փոխարինելը... Միասնականացնել, համակարգել, ինչպես նաեւ կերտել եւ՝ առաջարկել նոր եզրեր՝ անհրաժեշտ նոր գաղափարներ արտահայտելու համար»: «Ուղեցույցը» ստեղծել են մի խումբ մտավորականներ Վիեննայից, Լոս Անջելեսից, Մոնրեալից, Մարսելից ու Լիոնից, Պոլսից, մի երեւույթ, որ մեզ համար նույնքան ինքնակա արժեք ունի, որքան եւ նրանց հեղինակած բուն գիրքը՝ «Ուղեցույցը»:

Եկեք չզլանանք եւ մեկ առ մեկ թվարկենք նրանց անունները. Լեւոն Թոռոսյան (Ավստրիա), Գրիգոր Պլտեաջյան, Արմեն Տոնոյան (ԱՄՆ), Ռոբեր Տեր Մերկերյան, Արի Թոփուզխանյան (Ֆրանսիա), Թորոս Թորանյան (Սիրիա), Նուրհան Ուզունյան եւ Գաբրիել Պասմաջյան (Կանադա):

«Ուղեցույցի» Ա հատորակում նորահնար բառերի բարգմանության երեք բաժին կա. ֆրանսերեն-հայերեն, անգլերեն-հայերեն, գերմաներեն-հայերեն, որոնց մեջ տրված են կաղին ու իմէ նաեւ արժին, կառավանգությանը, տեղեկագիտությանը եւ ընդհանուր նորաբանություններին վերաբերող բառերի հայերեն համարժեքը:

«Ուղեցույցը» հրատարակվել է Ֆրանսիայի Մարսել քաղաքում, հայկական ուսուցման Սայաթյան կենտրոնի նյութական օժանդակությամբ եւ փախագողներին տրվում է անվճար, որ երեւի տարօրինակ է հնչում շուկայական հարաբերությունների անցնող սկսնակներիս ականջին:

«Ուղեցույցի» ծավալուն առաջաբանում, որ սիրով ու բանիմացությամբ գրել է Ռոբեր Տեր-Մերկերյանը, մեջբերված է Սեւադյանի խոսքը, թե հայերս ընդհանրապես եւ կանխավ բացասական կարծիք ունենք նորակերտ բառերի հանդեպ: Չենք վիճարկում մեծ լեզվաբանի կարծիքը, բայց կանխավ ուզում ենք մեր դրական կարծիքը հայտնել մի խումբ հայրենասեր սփյուռքահայ մտավորականների ջանքերով ստեղծված եւ լույս տեսած այս նշանակալի ուղեցույցի մասին:

Պ. ՏԵՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՆՈԲԵԼՅԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Միլիոն դոլլար՝ բջջի համար

Ամերիկացի գիտնականներ Ալֆրեդ Գիլմանը եւ Մարտին Ռոդբելը դար-

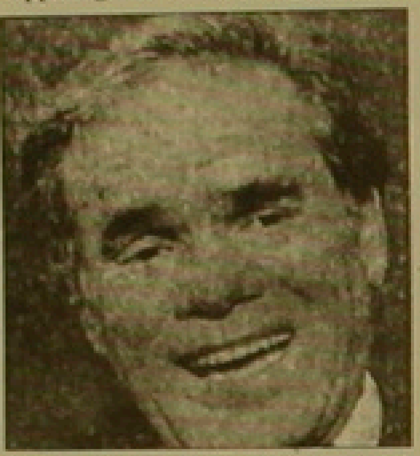

ձան բժշկության բնագավառում Նոբելյան մրցանակի 1994 թ. դափնեկիրները: Նրանք կստանան ոսկե մեդալ, 7 միլիոն շվեդական կրոն (մոտ 1 միլիոն դոլլար) եւ համաշխարհային գիտական հասարակայնության ճանաչումը կարժանանան այն բանի համար, որ բացահայտել են բջիջների դերը խոլերայի, շաքարախտի եւ ալկոհոլամոլության ծագման դեպքում: Բժշկագիտության մրցանակը առաջինն է այն վեց մրցանակներից, որ ամեն տարի շնորհում է շվեդ հայտնի ձեռնարկատեր, գիտնական եւ գյուտարար Ալֆրեդ Նոբելի հիմնադրամը: 1901 թվականից հիմնադրամը նշել է տարբեր երկրների 159 գիտնականների, քաղաքական եւ մշակութային գործիչների նվաճումները:

53-ամյա Գիլմանը աշխատում է Դալլասում (Տեխասի համալսարանի հարավարեւմտյան բժշկական կենտրոնի դեղաբանության ամբիոնում): 68-ամյա Ռոդբելը մայիսին անցավ կենսաթոշակի, բայց շարունակում է հետազոտական գործունեությունը Հյուսիսային Կարոլինայի Նախանցի առողջության եւ շրջակա միջավայրի ազգային ինստիտուտում: 20 տարի շարունակ նրանք միմյանցից անկախ աշխատել են բջիջների միջեւ տեղեկատվության հաղորդման խնդրի վրա, իրենց աշխատություններով նպաստելով այդ գաղտնիքի բացահայտմանը:

«ՌՈՅԹԵՐ», 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Մրցանակ նաեւ ճապոնացի գրողին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Գրականության ասպարեզում 1994 թ. Նոբելյան մրցանակը շնորհվեց ճապոնացի վիպասան Կենձաբուրո Օեին: Օեն ծնվել է 1935 թ. հունվարի 31-ին ճապոնիայի հարավ-արեւմուտքում գտնվող մի փոքրիկ գյուղում: Նա երկրորդ ճապոնացին է, որ նման բարձր մրցանակի է արժանանում:

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

Փոքրիկները կմասնակցեն Սպիտակ տան կայանալիք համերգին

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Ըստ Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի դեսպանատների, ինչպես նաեւ Ամերիկայի կառավարության հետ ձեռք բերված մշակութային մի համաձայնագրի, երկու երկրների տաղանդավոր երեխաների փոխանակություն է կատարվելու: Երաժշտական ունակություններով աչքի ընկնող երեխաները հետագա ուսումը կշարունակեն ամերիկյան երաժշտանոցներում, փոխարենը Հայաստանում կսովորեն ամերիկացի երեխաները: Ծրագրի շրջանակներում հոկտեմբերի 12-ին Կամերային երաժշտության տանը կայացավ առաջին համերգը, որը նախաձեռնողներն էին Երեւանի քաղաքապետարանի միջազգային կապերի վարչության պետ Գյուլնարա Շահինյանը, կոմպոզիտոր Արամ Սաթյանը: Երեւանի կամերային նվագախմբի հետ ելույթ ունեցան մայրաքաղաքի 5 տարբեր երաժշտական դպրոցների 5 տաղանդավոր երեխաներ: Համերգին ներկա էին Երեւանի քաղաքապետը, ամերիկահայ բարերարներ Ռիտա եւ Վարդգես Պալյանները: Փոքրիկները ստեղծագործական փայլուն ունակություններով ու վարպետ կատարումներով մեկ անգամ եւս հիացրին ունկնդիրներին: Համերգի ավարտին Ռիտա Պալյանը հայտնեց, որ նպատակ ունի հովանավորների միջոցով հոգալ նրանց հետագա ուսումը արտասահմանյան հայտնի երաժշտանոցներում, նաեւ ամեն ինչ անել, որ երեխաները մասնակցեն գարնանը Սպիտակ տանը կայանալիք համերգին:

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ

«Նորք» հայորդաց տունն ընդունեց իր հովանավորներին

Երկու տարի առաջ Հայ Առաքելական եկեղեցու Արարատյան թեմի եւ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր միության համագործակցությամբ եւ հովանավորությամբ Երեւանի դպրոցների շրջանային երեք նախկին պալատներ վերանվանվեցին «Հայորդաց տուն» եւ, ինչպես հայորդեց «Նորք» հայորդաց տան տնօրինուհի, ռեժիսոր Ալլա Անդրեասյանը, իրենց գործունեությունը շարունակեցին առավել կազմակերպված ու արդյունավետ ավանդական ու մոդեռն արվեստների, արհեստների, սպորտի խոր ուսուցմամբ:

Երեկ ՀԲԸՄ անդամական ընդհանուր ժողովի առիթով Երեւան ժամանած պատվիրակները եւ Արարատյան թեմի ներկայացուցիչները եղան «Նորքում» ծանոթանալու նրանց գործունեությանը: Հենց նույն օրը տեղում բացվեց քանդակի դասարանի մանկավարժ Գեւորգ Մեսրոպ գեղանկարների ցուցահանդեսը: Հյուրերն ականատես եղան, (մի բերես նույնիսկ անակնկալի եկան, մտածելով արտասվում էին) իրենց հովանավորած մոտ երկու հազար դպրոցականի վարպետությանն ու ինքնավստահությանը:

Ռ. Խ.

ԵՐԵՎԱՆ

Կմրցեն հայ եւ ուկրաինացի հնարամիտները

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Հոկտեմբերի 27-ին Երեւանի մարզահամերգային համալիրում տեղի կունենա «Ուրախների եւ հնարամիտների ակումբի» Հայաստանում անցկացվող առաջին միջազգային խաղը: Համալսարանի հոբելյանի այս օրերին հենց համալսարանի թիմը կներկայացնի Հայաստանի ուսանողությանը այս մրցույթում: ԵՊՀ-ի ուրախների եւ հնարամիտների ակումբը, որը հանդես է գալիս «Ազգականներ կամ հաջողության ջենտլմեններ» անունով, կմրցի ուկրաինացի հնարամիտների հետ:

Ի գիտություն Հայ գրողների միության բոլոր անդամների

Հայ գրողների միության անդամատոմսերի փոխանակման կապակցությամբ խնդրվում է Հայ ԳՄ բոլոր անդամներին միության իրենց տոմսերը սույն հոկտեմբերի 20-ից մինչեւ նոյեմբերի 5-ը հանձնել գործերի վարիչին: Նշված ժամկետում չհանձնված տոմսերը կհամարվեն անվավեր:

Հայ ԳՄ նախագահություն

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎՐՈՊԱ-96

Դը Վոլֆն իր վերջին խաղը խաղաց Հայաստանի դեմ

Անվանի ֆուտբոլիստը խռովահույզ

ԳԱԳԻԿ ԱՆԴՐԵԱՍՅԱՆ,
Լիոնին, Ֆրանսիա

Բելգիայի հավաքականի առաջատար խաղացողներից մեկը՝ Միշել դը Վոլֆը՝ Մարսելի «Օլիմպիկի» ֆիբերոն (կենտրոնական պաշտպան), որոշեց վերջնականապես հրաժեշտ տալ Բելգիայի հավաքականին: Խնդիրը ծագեց մի քանի օր առաջ, երբ Բելգիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան հիմնվելով ՈՒԵՖԱ-ի օրենքների վրա, պահանջում էր, որ Միշել դը Վոլֆը ներկայանա Բելգիա, ազգային հավաքականում մարզվելու եւ հոկտեմբերի 12-ին Կոպենհագենում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի 2-րդ տուրի Դանիայի հավաքականի հետ խաղին նախապատրաստվելու համար: Միշել դը Վոլֆը չկարողանալով հաշտվել Բելգիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Պոլ վան Հիմստի հետ, որոշեց վերջնականապես հրաժեշտ տալ հավաքականին: Փաստորեն, սեպտեմբերի 7-ին Բրյուսելում կայացած Բելգիա-Հայաստան խաղը անվանի ֆուտբոլիստի համար վերջինն էր հավաքականի կազմում:

«Արդի ցավով որոշեցի չհագնել երկրիս գլխավոր թիմի շապիկը: Չէի ուզում բաց թողնել «Թուլուզի» դեմ Մարսելի «Օլիմպիկի» կարեւոր խաղը: Ես Բելգիայի ֆեդերացիայից խնդրեցի, որ Կոպենհագեն մեկնեմ Ֆրանսիայի առաջնության ներքական խաղից հետո՝ հոկտեմբերի 10-ին: Բայց ֆեդերացիան մերժեց իմ խնդրանքը: Միաժամանակ Մարսելի «Օլիմպիկը» շատ ճկուն դիրք գրավեց այդ հարցում եւ ինձ հնարավորություն տվեց մեկնել Բելգիա, մարզվել հավաքականի հետ, մի քանի ժամով վերադառնալ Ֆրանսիա, մասնակցել «Օլիմպիկ»-«Թուլուզ» խաղին եւ մեկնել Կոպենհագեն: Բայց ես արդեն տարիներ առաջ ֆուտբոլիստ եմ: Եվ աշխարհի առաջնությունից հետո չէի ուզում այլեւս հագնել Բելգիայի հավաքականի կարմիր մարզահագուստը: Վան Հիմստն ինձ հրավիրեց սեպտեմբերին խաղալ Հայաստանի դեմ, քանի որ Բելգիայի հավաքականը վնասվածքներ ստացած շատ ֆուտբոլիստներ ունեն: Ես համաձայնվեցի օգնել Հիմստին եւ մասնակցեցի այդ խաղին: Այսօր ես ցանկանում էի, որ նրանք նույն կերպ վարվեն եւ փոխադարձաբար օգնեն ինձ: Գիտեմ, որ ես ոչ մի շահ չունեմ ազգային հավաքականում խաղալուց: Դա ինձ համար դատարկ բան է: Շուտով ես 37 տարեկան կդառնամ, եւ հավաքականում խաղալը՝ միայն պատվի խնդիր է: Ցավում եմ, որ այսպես եմ վերջացնում: Բայց փոխարենը ինձ Մարսելում շատ լավ եմ զգում», հայտարարեց Միշել դը Վոլֆը: Փորձառու ֆուտբոլիստը, որը 43 անգամ հագել է «կարմիր սատանաների» շապիկը (վերջինը Հայաստանի դեմ), պետք է զբաղվի միայն Մարսելի թիմով, որը մեծ հույս ունի վերադառնալ 1-ին դիվիզիոն: Այսպես Միշել դը Վոլֆը երեւանը չպետք է տեսնի, երբ խաղերն հարցի իր խոստումը:

Միշել Պլատինին եւ Միշել դը Վոլֆը

ԵՐԵՎԱՆ

Մոնթե Մելքոնյանի հիշատակին

Բացառությամբ ֆուտբոլային առանձին պաշտոնական խաղերի, մեր օրերում Հայաստանում դժվար է պատկերացնել լինել մարզական միջոցառումների, որոնք կարող են մեծ թվով մարզասերներ հավաքել: Սակայն երեկ լեփ-լեցուն էր Երեւանի խոլ համբերի մշակույթի պալատի մարզադահլիճը: Այստեղ մեկնարկեց Մոնթե Մելքոնյանի հիշատակին նվիրված արեւելյան մարտական արվեստների ավանդական 2-րդ մրցաշարը: Երեւում է, մեր հանրապետությունում շատ են սիրում արեւելյան մարզաձեւերը: Համենայնդեպս երիտասարդներից շատերը հրապուրվում են դրանցով: Երբ պատկերացնես ես լինում, ամեն ուսուի մենամարտերին, թվում է, թե շատ դաժան մարզաձեւ է: Դա փաստորեն կռիվ է ամեն հնարքներով, որտեղ այնուամենայնիվ կոփվում է երիտասարդների բնավորությունը: Արեւելյան մարտական արվեստների մարզաձեւերը խիստ ոգի դիտարժան են: Դրանով կարելի է բացատրել մարզասերների հոսքը մարզադահլիճ: Մրցումներին անցկացվում են արեւելյան մարտական արվեստների բոլոր ձեւերից եւ 4 քաշային կարգերով՝ մինչեւ 60, 70, 80 եւ 80-ից բարձր: Մրցապայքարին են դուրս եկել Երեւանի, Գյումրիի, Վանաձորի, Ջավախքի, Մասիսի, Եղեգնաձորի, Արտաշի, Կոտայքի քաղաքների եւ շրջանների 40 ներկայացուցիչներ, որոնց թվում են 4 աղջիկներ: Մրցումներին մասնակցում են նաեւ ՀՌԱԿ «Արմենական երիտասարդական» ակումբի անդամները, որոնք անցյալ տարի Մոնթե Մելքոնյանի առաջին հուշամրցաշարում վերելով հանդես եկան: Մասնակցում են նաեւ ազգային անվտանգության հատուկ նշանակության զորամասի ներկայացուցիչները: Պրոֆեսիոնալ կարգով մրցումների պատասխանատուներից թվում է նաեւ միջազգային կարգի մրցավար 18-ամյա Լուսինե Այգի մրցավար: Մրցումները բարձր մակարդակով կազմակերպել են ՀՀ ավանդական ուշուի ֆեդերացիան, Երեւանի Սպանդարյան շրջանի սպորտկոմիտեն եւ խոլ համբերի մշակույթի պալատի տնօրինությունը: Այդ հեռավոր ու ուշագրավ միջոցառման գլխավոր հովանավորն է «Հայնեղարտբանկը»: Մարտավարական բոլոր ձեւերում եւ բոլոր քաշային կարգերում մրցանակակիրները համապատասխանաբար ստանալու են 20, 15, 10 հազարական դրամ եւ կխրախուսվեն օրվա խրախուսական խաղերի առավելագույն ընթացքում: Մրցապատրաստված մեդալներ: Մրցաշարին մասնակցում են նաեւ ժամանակին ԱՄՀ հավաքականի կազմում կին ԱՄՀ հավաքականի կազմում Հոլանդիայում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունում հանդես եկած մարզիկները:

ԽԾԱՆԿԱՐ

14-ամյա մարզիչը

Սուսա լեռան հերոսամարտի հիշատակի օրը, ՀՈԱԿ «Եռայի Յաղուբյան» ակումբը նշեց յուրովի: Սուսա լեռան հերոս անունը կրող ակումբն ունի սուրբ նպատակներ՝ սատար կանգնել եւ աջակցել վիրավոր ազատամարտիկներին ու զոհվածների ընտանիքներին: Ակումբի վարչության որոշմամբ, հիմնադրվեց կարատեի խմբակ, որտեղ իրենց ֆիզիկական պատրաստվածությունը կստանան զոհված եւ վիրավոր ազատամարտիկների երեխաները: Խմբակը կոչվեց «Սուսա լեռ», որի մարզիչն է Հայաստանի կրկնակի չեմպիոն եւ գավաթակիր 14-ամյա Հովհաննես Կարապետյանը:

Դոնեցկի «Շախտյորը» նույնպես հրաժարվեց

Հետեւելով Թբիլիսիի «Դինամոյի» օրինակին, Դոնեցկի «Շախտյորը» նույնպես հրաժարվեց հոկտեմբերի 15-ից մասնակցել Ուկրաինայի առաջնությանը: Ըստ «Սպորտ էքսպրես» թերթի, «Շախտյորի» ղեկավարները դիմեցին այդ քայլին այն բանից հետո, երբ Ուկրաինայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան որոշեց չվերախաղարկել «Շախտյորի» բողոքարկած խաղը, որում հանգամանքները պարտվել էին մրցավարի կողմից սխալների հետեւանքով:

ԽԱԲԵՈՒԹՅՈՒՆ

Յուրի Գազաեւը խաբեց ֆրանսիացիներին

Մինչեւ հիմա Ֆրանսիայի Նիորտ քաղաքի թիմի ղեկավարները զարմանում են, թե ինչպես նրանք խաբվեցին ռուսաստանցի մի ֆուտբոլիստի կողմից: «Նիորտ» թիմը հանդես՞ է գալիս Ֆրանսիայի 2-րդ դիվիզիոնի առաջնությունում: Վերջինիս ղեկավարները մրցաշրջանի սկզբին մեկնել էին Ռուսաստան, «Կամազ» թիմի խաղացող Յուրի Գազաեւի հետ պայմանավորվելու եւ թիմ հրավիրելու: «Նիորտի» պատասխանատուները իրենց պայմանագիրը վերոհիշյալ ֆուտբոլիստի հետ փոխ ինչ գաղտնի էին պահել: Բայց, երբ Յուրի Գազաեւը ժամանեց Ֆրանսիա, մի քանի ֆուտբոլիստներ կասկած էին հայտնել նրա տարիքի առթիվ: Գազաեւն ասել էր, որ ինքը 25 տարեկան է: Ռուսաստանի մարզական լրագրողներից մեկը կապի մեջ լինելով «Նիորտի» ղեկավարների հետ, ֆրանսիացիներին ասել է, որ ինքը գիտի մեկ Յուրի Գազաեւի, որը պետք է լինի 30 տարեկանից ոչ պակաս: Հետախուզությունն արագ պարզեց, որ, իրոք, Յուրի Գազաեւ անունով մեկ ֆուտբոլիստ կա: Իսկ դա նշանակում է, որ Գազաեւը խաբել է ֆրանսիացիներին: Ռուսաստանցի կիսապաշտպանն սփոփված «Նիորտի» ղեկավարներին հայտարարեց. «Այո, ես սուտ եմ խոսել, իմ տարիքը 25 չէ, այլ 34»: Ռուսաստանի ֆուտբոլի ողբերգի սիրողական լիգայի գլխավոր քարտուղար Յուրի Կաբանը հաստատեց, որ Յուրի Գազաեւը, որը նախկինում խաղացել է Մոսկվայի «Դինամոյում» եւ Վլադիկավկազի «Սպարտակում», ծնվել է 1960-ին եւ ոչ 1969-ին: Գազաեւը կեղծել է փաստաթղթերը: «Նիորտի» թիմը դիմեց Ֆրանսիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիային, որ վերջինս Ռուսաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայից նոր տեղեկություններ ստանա Յուրի Գազաեւի մասին: Ինչ վերաբերվում է խաբեբա ֆուտբոլիստին, ապա «Նիորտ» թիմը նրան դուրս վռնդեց եւ պատրաստվում է դատական միջոցներով գանձել Գազաեւի ստախոսության գինը:

Մինչեւ հիմա գիտեինք, որ կանանց տարիք հարցնելը մի քիչ անպատշաճ է. նրանք սիրում են շատ անգամ թաքցնել դա: Բայց այսօր տղամարդն էլ է դիմում այդ քայլին: Մարդը մարդ է, չէ՞:

Գ. Ա.

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Նոր վայրէջք Մոսկվայի Կարմիր հրապարակում

Շատերը հավանաբար չեն մոռացել, թե ինչպես գերմանացի Մաթեաս Ռուստը 4 տեղանոց ինքնաթիռով 1989 թվականին վայրէջք կատարեց Մոսկվայի Կարմիր հրապարակում, Լենինի դամբարանից քիչ հեռու: Երիտասարդ գերմանացին օգտվելով փլուզումի եզրին հասած Խորհրդային Միության ազգային հակաօդային պաշտպանությունը չէր նկատել Ռուստի ինքնաթիռը), կարողացավ իրականացնել իր մտահղացումը: Այս անգամ բոլորի համար մի քանի ամսվա բանակցությունից հետո հանդուգն օդային պաշտպանություն արձակվեց: Վերջերս մի քանի օդաչուներ, որոնք կրում են Մոնգոլֆյեր անունը, այս անգամ աերոնավերով կտրելով 4000 կմ տարածություն Ֆրանսիայի Աննոնյի քաղաքից, որը գտնվում է հայտնի Վալանս քաղաքից 50 կմ հեռավորության վրա, հասան Մոսկվա եւ կրկին վայրէջք կատարեցին Կարմիր հրապարակում: Նրանք ճանապարհին վայրէջք էին կատարել Պրահայում եւ Վարշավայում: Ինչո՞ւ օդաչուները իրենց ճանապարհը սկսեցին հենց Աննոնյի փոքրիկ քաղաքից: Բանն այն է, որ օդաչուների հնարողներն են ֆրանսիացի Ժոզեֆ եւ Էտիեն Մոնգոլֆյեները, որոնք իրենց առաջին փորձը 1783 թ. կատարել էին այս Աննոնյի իրենց փոքրիկ քաղաքում: Շնորհիվ Մոնգոլֆյեների, պատմության ընթացքում մարդու ձեռքով պատրաստված մի սարքավորում օդ բարձրացավ: Մոնգոլֆյեները իրավացիորեն համարվում են օդանավերի առաջին հնարողները:

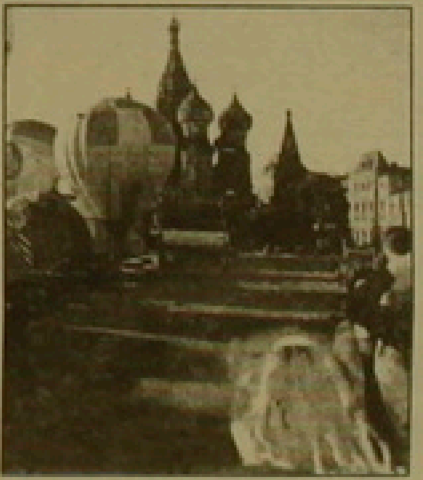

ՀԱՄԱՌՈՏ

Արսեն Եղիազարյանը Հայաստանի հավաքականում

Ինչպես հայտնի է, շախմատի Հայաստանի Հանրապետության տղամարդկանց բարձրագույն խմբի 54-րդ առաջնությունում հավասար միավորներով 2-3-րդ տեղերը բաժանեցին Արսեն Եղիազարյանը եւ պատանի Վիգեն Միրումյանը: 2-րդ մրցանակակիրին որոշելու համար, որը միանգամից իրավունք էր ստանում մասնակցել շուտով սկսվելիք Տիգրան Պետրոսյանի միջազգային ավանդական հուշամրցաշարին եւ ընդգրկվել Հայաստանի օլիմպիական հավաքականում, որը նոյեմբերին հանդես է գալու համաշխարհային օլիմպիադայում, նշանակվեց 4 պարտիայից բաղկացած մրցախաղ: Չնայած առաջին պարտիայում հաջողության հասավ Վիգեն Միրումյանը, բայց հետո 3 անընդմեջ հաղթանակ տանելով Արսեն Եղիազարյանը մրցախաղը շահեց 3-1 հաշվով:

Ի՞նչ է ցուցադրվում

Այս գեղեցիկ աղջիկը այսպես չի նկարվել, որպեսզի տպագրվի Playboy ամսագրում: Նա այսպես նկարվել է, որպեսզի դրա՛ նկարիչն նրա կողքին գտնվող շարժիչով մեքենան, որը ջրերի վրա սլանում է ինքնաթիռի պես եւ որի անունն է jet-ski: 24-ամյա Կարին Պասուրեր, որը զուգակցում է jet-ski-ն, ֆրանսուհի է: Նա արդեն հայտնի է, քանի որ մի քանի տարի է, ինչ jet-ski-ի աշխարհի չեմպիոնուհի է: Նա Ֆրանսիայի ծովեզրյա քաղաքներում նախապատրաստվում է հոկտեմբերին ԱՄՆ-ում կայանալիք աշխարհի առաջնությունում կրկին անգամ նվաճել աշխարհի չեմպիոնուհու տիտղոսը: Երբ նա չկարողանա նորից շահել այդ մրցանակը, մեկ է արդեն շահել է շատ ֆրանսիացիների սիրտն ու հոգին:

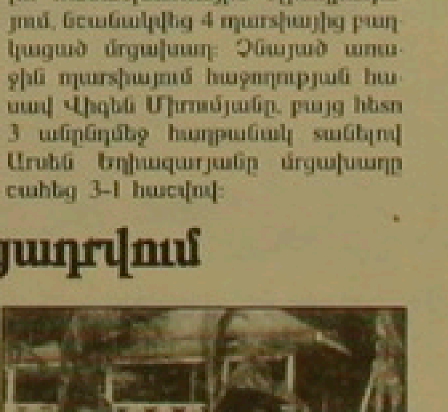

Բաժինը վարում է
ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միացյալ Նահանգների լրատվական ծառայությունը եւ ՀՀ լուսավորության նախարարությունը հայտարարում են «Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման ծրագրի համար աշակերտների գրանցման եւ ընտրության սկիզբը: «Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման («Բրեդլի») ծրագիրը միջնակարգ դպրոցների այն աշակերտների համար է, ովքեր տիրապետում են անգլերեն լեզվին, լավ առաջադիմություն ունեն դպրոցում եւ օժտված են հաջողակ փոխանակման աշակերտ լինելու բոլոր անհրաժեշտ հատկություններով: Երրորդ տարին է արդեն, որ այս ծրագրի համար ընտրված աշակերտները կապրեն ամերիկյան հյուրընկալ ընտանիքներում եւ մոտ մի տարի (1995 թվի օգոստոսից 1996-ի հունիսը) կհաճախեն ամերիկյան դպրոցներ:

«Ազատության աջակցություն» երիտասարդության փոխանակման ծրագրին մասնակցելու իրավունք ունեցող աշակերտները պետք է.

- սույն ժամանակ լինեն Հայաստանում միջնակարգ դպրոցի 8-րդ, 9-րդ կամ 10-րդ դասարանի աշակերտներ,
- ծնված լինեն 1978 թվի հունիսի 1-ից 1980 թվի սեպտեմբերի 1-ը ժամանակահատվածում,
- վերջին երկու տարվա ընթացքում ցույց տված լինեն բարձր առաջադիմություն: Այն աշակերտները, ում ընտանիքի անդամներից գոնե մեկը վերջերս դիմել է ԱՄՆ-ի վիզայի, եւ նրանք, ովքեր վերջին 5 տարվա ընթացքում երեք ամսից ավելի եղել են ԱՄՆ-ում, չեն կարող դիմել ծրագրին:

Աշակերտները, ովքեր ուզում են դիմել ծրագրին, կարող են գրանցվել հետեւյալ 4 վայրերից մեկում, նշված օրը

Գյումրի հոկտեմբերի 17-ին, ժամը 10:00,
Գեղամ Սարյանի անվան թիվ 24 դպրոցում:
Վանաձոր հոկտեմբերի 19-ին, ժամը 10:00,
Վանաձորի թիվ 1 հանրակրթական վարժարանում:
Սիսիան հոկտեմբերի 25-ին, ժամը 13:00,
Սիսիանի հանրակրթական կոլեջում:
Երեւան հոկտեմբերի 29-ին եւ 30-ին, ժամը 8:30,
Երեւանի Ամերիկյան համալսարանում:

Գրանցման ժամանակ պետք է ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը

- ծննդյան վկայական կամ անձնագիր (մեկ պատճենով),
- դպրոցի վերջին երկու տարվա գնահատականները դպրոցի կնիքով եւ տնօրենի ստորագրությամբ (մեկ պատճենով),
- երկու անձնագրի լուսանկարի չափսի լուսանկար:

Գրանցման ավարտից հետո աշակերտները կտեղեկացվեն անգլերենի լեզվի քննության տեղի ու ժամանակի մասին: Անգլերենի քննությունն ու շարադրությունը անցած աշակերտները կլրացնեն ծավալուն մի դիմում: Հետո նրանց հետ կանցկացվի պաշտոնական հարցազրույց: Կիսաեզրափակիչ փուլի հաղթողները կընտրվեն այս արդյունքների հիման վրա:

Վերջին ընտրությունը կանցկացվի ԱՄՆ-ում: Ուոլդ Լեռնինգը աշխարհի առաջնակարգ ու ամենահին փոխանակությամբ զբաղվող կազմակերպություններից մեկը, Միացյալ Նահանգների լրատվական ծառայության հետ համատեղ կակարի ընտրությունը: Կիսաեզրափակիչ փուլը հաղթողների թղթերը կվերանայի մասնագիտացված ուսուցիչների մի խումբ ԱՄՆ-ում: Հաղթողները կհայտարարվեն 1995 թ. մայիսի 1-ից հետո:

«ԵՎԱ»

ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ

Սովորելու 1–3-ամսյա դասընթացներում հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

- օպերատորական գործ, ծրագրային փաթեթների եւ ծրագրավորման լեզուների ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա
- անգլերեն լեզու սկսնակների համար Communicative course in English, Learning American English, The Cambridge English course (2 գիրքով), ամերիկյան ու սումնական հաստատություններ ընդունվողների համար TOEFL
- բանկային գործ
- հաշվապահություն եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էսթետիկա
- մերսում (մասսաժ)

Դասընթացներն ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն լեզուներով: Մենք երաշխավորում ենք ոչ միայն ուսուցման բարձր մակարդակ, այլեւ հարմարավետ պայմաններ [illegible] կենտրոնում: Ընդունում ենք ամեն օր, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից, ժամը 11-ից 16-ը:

Հասցեն՝ Սարյան 4 (Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռախոս 58-21-22

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է սեփական առանձնատուն Մարիթաթում: 3-րդ շարք, տուն 15: Զանգահարել 24.43.16 հեռախոսով:

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹ[illegible] ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7 օրով, 3 աստղանի հյուրանոց, սնունդ, օրական 2 [illegible]
14 օրով առանց հյուրանո[illegible]

ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱՍՆՈԴԱՐ-ՔՈՒՎԵՅԹ

7 օրով, անվճար 30 կգ ուղեբեռի փոխադրում, իսկ ավելին՝ վճարումով: Մուտքի վիզաների եւ փաստաթղթերի ձեւակերպումը Մոսկվայում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 580632 հեռախոսով

«ԿՈԲՐԱ»

ը ն կ ե ր ո ւ թ յ ո ւ ն ը

առաջարկում է փոխանցումային վճարմամբ

- ***սոլյարկա***

1 լիտրի արժեքը 95 դրամ

- ***բենզին***

1 լիտրի արժեքը 150 դրամ

Ապրանքը մատակարարվում է 7 բանկային օրվա ընթացքում, վճարումը կատարելուց հետո:
Ապրանքի մատակարարումը կարող է կատարվել ցանկացած խմբաքանակով, 1 տոննայից սկսած:
Գնորդին ապրանքը մատակարարվում է Երեւան քաղաքում, ընկերության փոխադրամիջոցներով:
Արժեզրկումից խուսափելու բոլոր պայմանագրային պայմանները կնշավեն կողմերի փոխհամաձայնությամբ:
Ընկերությունն առաջարկում է նաեւ մեկ պահեստ, վճարումը՝ փոխանցումով:
Հասցեն՝ Բաղրամյան 30,
Հեռ. 22.81.86, 22.32.79, 22.02.74:

ՄԻ ՄՏԱՀՈԳՎԵՔ ՁԵՐ ԿԱԹԻ ՈՐԱԿԻ ԵՎ ՔԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ՎՍՏԱՀԵ՛Ք ՁԵՐ ՕՐԳԱՆԻԶՄԻՆ

Մ'ի մտահոգվեք, որ աղքատիկ սնունդը կարող է վնասել կաթնարտադրությանը, կամ կաթը դառնալ թույլ ու անորակ: Այն կարող է նոսր ու ջրիկ թվալ, բայց պարունակում է նոր կյանքի համար պահանջվող բոլոր բաղադրիչները: Վստահե՛ք ձեր օրգանիզմին: Այն կյանք է ծնում եւ ապահովում նրա գոյատեւումը անկախ ժամանակի ու պայմանների դժվարություններից:

Հետեւե՛ք ցուցումներին՝ կհասնեք հաջողության

Դիվանդանոցում երեխային միշտ ձեր սենյակում պահեք: Այսպիսով կարող եք հաճախ կերակրել թե ցերեկը եւ թե գիշերը:

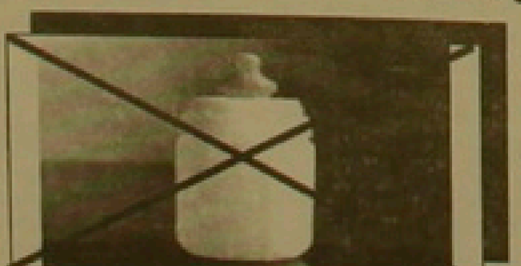

Ո՛չ կաթ, ո՛չ ջուր, ո՛չ թեյ, ո՛չ հյութ: Ոչինչ հարկավոր չէ, բացի մայրական կաթից առաջին 4-ից 6 ամսում:

Կերակրեք միա՛յն ու միայն կրծքով 4-ից 6 ամիս:

Մայրական կաթ: Սա միակ սննդանյութն է, որն անհրաժեշտ է երեխային կյանքի առաջին 4-ից 6 ամսում: Այն փոքրիկին կպաշտպանի վարակիչներից:

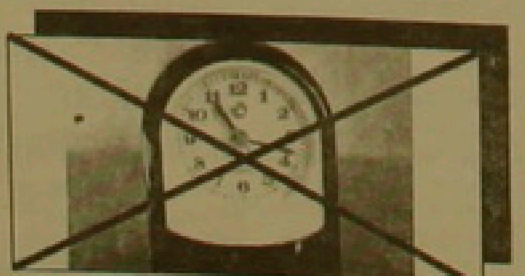

Ռեժիմով մի՛ կերակրեք: Կերակրեք ցանկացած եւ ցերեկը եւ գիշերը: Հաճախ կերակրեք: Հաճախակի կերակրումները կնպաստեն կաթնարտադրությանը:

Կրծքով կերակրելու նոր ցուցումների գրքույկը ձեռք բերելու համար դիմեք ձեր շրջանի պոլիկլինիկա

A STYLE 58.18.41

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2   Գրանցման թիվ 65.   [illegible] 69149.   Պատվեր 1890   Տպաքանակը 5000   Ստորագրված է տպագրության 14. 10. 1994   Գինը 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@